

HOGE RAAD VAN ADEL

Archief

No. 96/226-20

Onderwerp: Gemeentewapen

2500 GK 's-GRAVENHAGE, 9 oktober 1996

POSTBUS 30436
BEZOEKADRES: NASSAULAAN 18
TEL. 070 - 3614281; FAX 070 - 3631712
GIRO 1768105

Bijlagen: 2

In antwoord op Uw brief van 13 augustus 1996, kenmerk SCM6802E. 01/BS, heeft de Hoge Raad van Adel de eer U het volgende mede te delen.

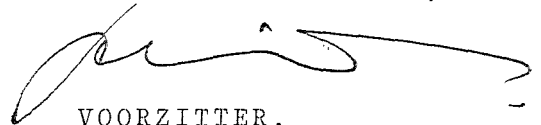
In de wapens van de drie gemeenten waaruit de nieuwe gemeente Halderberge zal worden samengesteld komen een of meer burchten en de maliën van het geslacht Van Glimes twee maal voor en drie vogels en drie bomen ieder één maal. De beide wapenfiguren die twee maal voorkomen zijn het meest kenmerkend voor het gebied van Halderberge als geheel en kunnen ook goed gecombineerd worden tot een nieuw wapen. Hieraan zou, met verwijzing naar de gemeentenaam, als nieuw element een berg kunnen worden toegevoegd.

De Raad komt dan tot een wapen dat wordt omschreven als volgt: in zilver een geopende burcht met opgetrokken valhek van keel, staande op een berg van sinopel, beladen met drie maliën van zilver, geplaatst één en twee. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

Bijgaande schets moge een en ander verduidelijken.

Indien de stuurgroep Halderberge i.o. met dit voorstel kan instemmen, kan het wapen worden aangevraagd volgens de bepalingen van bijgaand Koninklijk besluit. De Raad zal U dan tevens van advies dienen over de te voeren gemeentevlag.

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

VOORZITTER,

SECRETARIS.

urgemeester en wethouders
an de gemeente
even

HOGHE RAAD VAN ADEL

Koninklijk besluit van 23 april 1919, Staatsblad 181, tot intrekking van de Koninklijke besluiten van 20 februari 1816, no. 69, en 3 januari 1818, no. 91, en tot vaststelling van nieuwe bepalingen nopens het bekomen, wijziging, enz., van wapens voor provinciën, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen of instellingen, zoals dit is aangevuld bij het Koninklijk besluit van 21 oktober 1977, Staatsblad 605.

Artikel 1. Alle provinciën, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen of instellingen, welke een wapen wenschen te bekomen, in het gebruik daarvan te worden bevestigd of het te zien gewijzigd, zullen zich daartoe tot Ons hebben te wenden onder overlegging van eene beschrijving en van eene tekening in kleuren van het verlangde wapen en van eene uiteenzetting der overwegingen, op grond waarvan dat wapen wordt gewenscht.

Eveneens zal in geval van vereeniging van gemeenten de nieuwe gemeente zich ter bekoming van een wapen of ter bevestiging van het wapen der vroegere gemeente, waaraan de nieuwe haar naam ontleent, op voornoemde wijze tot Ons moeten richten.

Artikel 2. Nieuw gevormde publiekrechtelijke lichamen, die de naam hebben ontvangen van een bij hun vorming opgeheven publiekrechtelijk lichaam, kunnen het wapen van dat publiekrechtelijk lichaam als hun wapen voeren.

Artikel 3. Alle bovenbedoelde lichamen en instellingen, welke een wapen hebben, zijn gehouden, wanneer zij van zegels of cachetten gebruik maken, dat te voeren met een randschrift vermeldende hun naam of de hoedanigheid van den gebruiker. Gemeenten, welke geen wapen hebben, zegelen met de woorden: "Gemeente .....

Artikel 4. Alle kosten zoo van vervaardiging als anderszins op het uit te reiken wapendiploma vallende, zijn ten laste van het verzoevende lichaam.

++++++

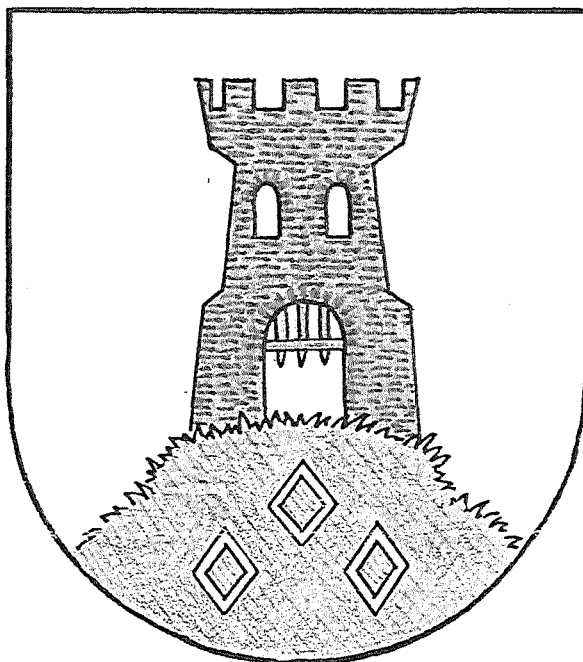
Beschikking van de Minister van Binnenlandse Zaken van 18 oktober 1977, houdende richtlijnen betreffende het verlenen van wapens aan publiekrechtelijke lichamen overeenkomstig het bepaalde in het besluit van de Soevereine Vorst van 24 december 1814, nr. 32, en het Koninklijk besluit van 23 april 1919, Staatsblad 181.

Bij het bevorderen van de verlening van wapens aan publiekrechtelijke lichamen wordt van de volgende richtlijnen uitgegaan:

1. Het aan een publiekrechtelijk lichaam te verlenen wapen moet voldoen aan de algemene en in het bijzonder in Nederland gebruikelijke regelen der heraldiek.
2. Het wapen moet zo eenvoudig mogelijk zijn. Een veelheid van wapenfiguren en een ingewikkelde schildverdeling dienen te worden vermeden.

3. De wapenfiguren moeten historisch en esthetisch verantwoord zijn. Eerder ter plaatse gebruikte wapenfiguren hebben in het wapen voorrang boven later gebruikte of nieuwe.
4. Aan elk wapen kan een kroon van drie bladeren en twee parels worden toegevoegd.
5. Een andere kroon wordt slechts verleend, indien deze reeds werd gevoerd bij een wapen dat opnieuw wordt verleend, of indien ter verkrijging daarvan bijzondere redenen aangevoerd kunnen worden.
6. Schildhouders worden aan een wapen alleen toegevoegd, indien deze reeds werden gevoerd bij een wapen dat opnieuw wordt verleend of indien ter verkrijging daarvan bijzondere historische omstandigheden aangevoerd kunnen worden.
7. Een wapenspreuk wordt aan een wapen alleen toegevoegd, indien deze reeds werd gevoerd bij een wapen dat opnieuw wordt verleend of indien ter verkrijging daarvan bijzondere historische omstandigheden aangevoerd kunnen worden.
8. Indien een nieuw gevormd publiekrechtelijk lichaam dat de naam heeft ontvangen van een bij zijn vorming opgeheven publiekrechtelijk lichaam, het wapen van dat publiekrechtelijk lichaam voert of voornemens is te voeren, kan dat wapen worden verbeterd, indien historische gegevens hiertoe aanleiding geven. In bijzondere gevallen kunnen ook elementen worden toegevoegd, afkomstig uit de wapens van de andere publiekrechtelijke lichamen.
9. Indien een nieuw gevormd publiekrechtelijk lichaam niet de naam heeft ontvangen van een bij zijn vorming opgeheven publiekrechtelijk lichaam, kan aan dit lichaam een wapen verleend worden waarin elementen zijn opgenomen, afkomstig uit de wapens van de opgeheven publiekrechtelijke lichamen, mits daardoor geen ingewikkeld wapen ontstaat. Nieuwe elementen worden aan een wapen alleen toegevoegd, indien ter verkrijging daarvan bijzondere historische omstandigheden aangevoerd kunnen worden. Desgewenst kan ook het wapen van een der opgeheven publiekrechtelijke lichamen worden verleend, zo nodig na verbetering aan de hand van historische gegevens.

+++++

P. T. S. S. B. I

sint annaplein 1
postbus 5 4730 aa
telefoon (0165) 390 500
telefax (0165) 318 858

Aan de Hoge Raad van Adel
Postbus 30436
2500 GK DEN HAAG

datum: 06-12-1996 verzonden:
behandelend ambtenaar: C. v.d. Burg
doorkiesnummer: (0165) 390 590
onderwerp: Gemeentewapen

uw brief van : 09-10-1996
uw kenmerk: 96/226-20
ons kenmerk: BO1-CB
bijlagen: 1

Geachte mevrouw/mijnheer,

Het door u per bovengenoemde brief toegezonden ontwerp voor het gemeentewapen van de nieuw te vormen gemeente Halderberge is recentelijk in de stuurgroep besproken. Deze stuurgroep, bestaande uit de colleges van B & W van de samen te voegen gemeenten, kon zich wel vinden in een combinatie van de bestaande gemeentewapens.

Inzake de uitvoering gaan de gedachten echter in een andere richting. In de summiere schets, rechtsboven op bijgaande kopie, is dit getracht weer te geven.

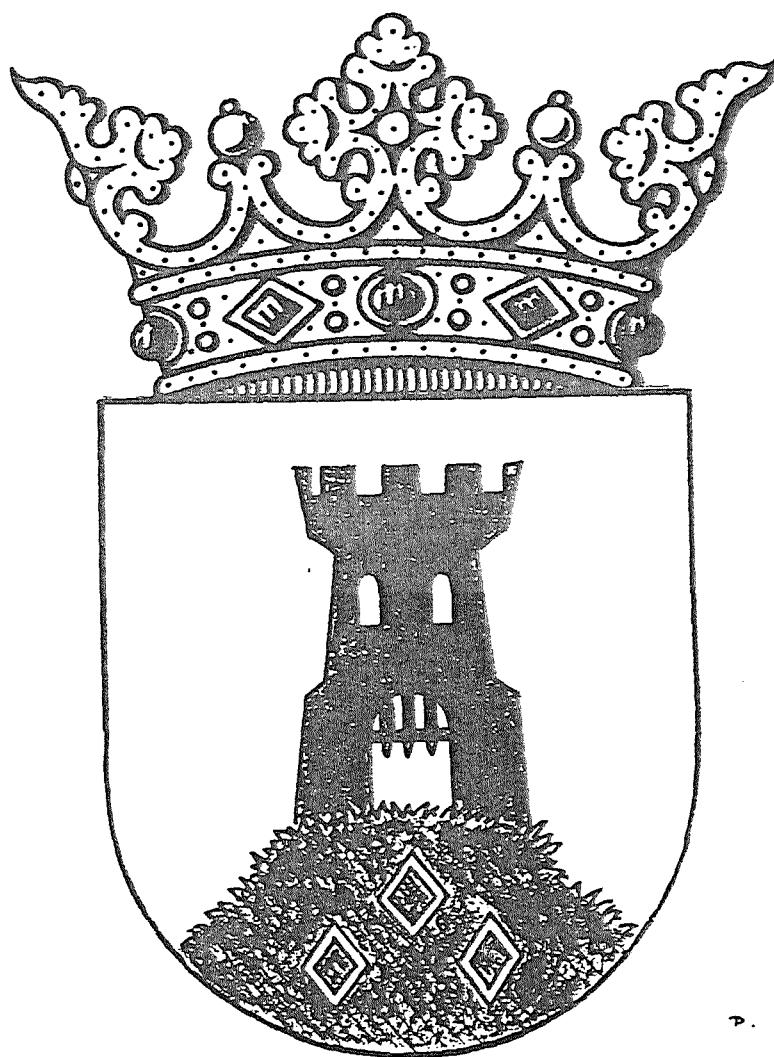
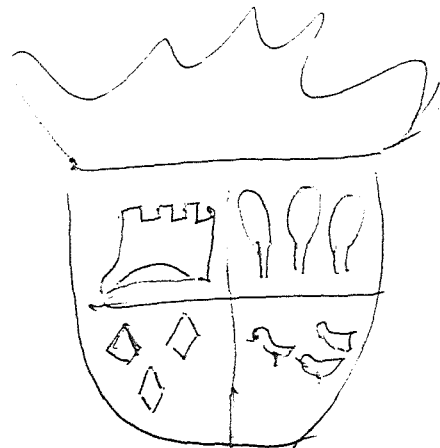
In verband hiermede verzoeken wij u een alternatief voorstel voor het gemeentewapen van Halderberge uit te brengen.

Voor de te nemen moeite zeggen wij u bij voorbaat dank.

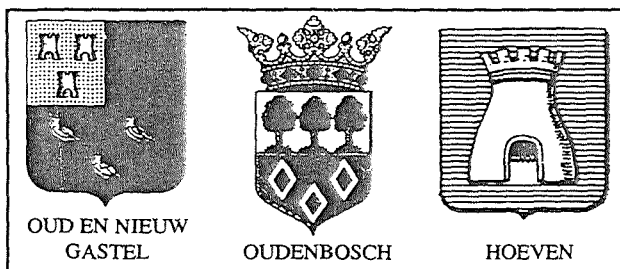
Hoogachtend,

namens de stuurgroep gemeente Halderberge i.o.,

mw. drs. M.Y.B.P. Duivenvoorde,
projectleider Halderberge i.o.

P. 15507

GEMEENTE
HALDERBERGE
in oprichting

MMO

HOGE RAAD VAN ADEL

No. 96 / 22620	GEMEENTE HALDERBERGE	PAR. SECR. MMO
	INGEKOMEN 10 JAN. 1997	PAR. SHFD.
Bijlagen	REG.NR. 97/35	CLASSIF.NR.
	SECT./AFD. SMBAZ	AFDOENINGS- TERMIJN
	AFGEW.	KOPIE AAN

2500 GK 's-GRAVENHAGE, 20 december 1996
 POSTBUS 30436
 BEZOEKADRES: NASSAULAAN 18
 TEL. 070 - 3614281; FAX 070 - 3631712
 GIRO 1768105

In antwoord op Uw brief van 6 december 1996, kenmerk B01-CB, heeft de Hoge Raad van Adel de eer U het volgende mede te delen.

Het uitgangspunt bij het voorstel van de Raad van 9 oktober voor een wapen voor de nieuwe gemeente Halderberge was gebruik te maken van de meest voorkomende figuren in de wapens van de op te heffen gemeenten en deze te plaatsen op een schild, dat niet onderverdeeld is, om daarmee de eenheid van de nieuwe gemeente te benadrukken.

Uw ontwerp geeft dit laatste aspect geen ruimte, maar bestaat uit vier min of meer zelfstandige onderdelen uit de bestaande wapens. Als men dit wapen tekent, blijkt dat het compositorisch weinig fraai is omdat drie van de vier kwartieren een veld van kleur (heraldische benaming voor rood, blauw, groen en zwart) hebben en maar één van metaal (goud en zilver): hierdoor ontstaat een wapen dat wat kleurstelling betreft heel "zwaar" is, wat nog geaccentueerd wordt doordat de eendjes (canettes) van het vierde kwartier - tegen de heraldische regels in - in kleur op een veld van kleur worden afgebeeld. De herkomst van deze eendjes is overigens niet bekend.

Wenst U aan een gevierendeeld wapen vast te houden, dan zou men met de door U voorgestelde figuren, maar reductie van het aantal kleuren en een wat andere opstelling tot een wapen komen, waarvan de omschrijving luidt:

gevierendeeld; I in sinopel (groen) een burcht met opgetrokken valhek van zilver, verlicht van het veld; II in zilver drie geplante bomen van sinopel; III in zilver drie eenden van sinopel; IV in sinopel driemaliën van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

De kwartieren II en IV vormen dan samen het wapen van Oudenbosch, maar dat is zeker geen bezwaar.

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

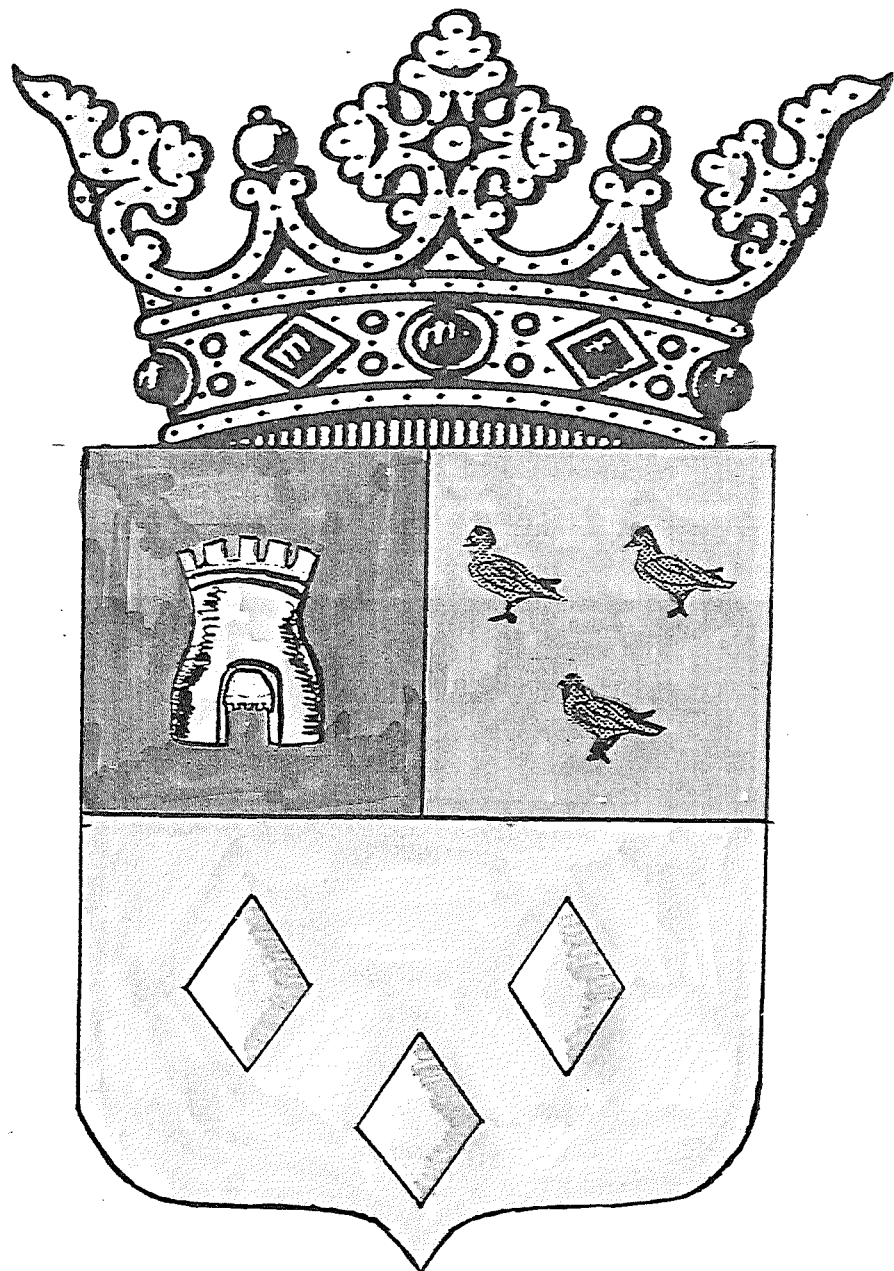
VOORZITTER,

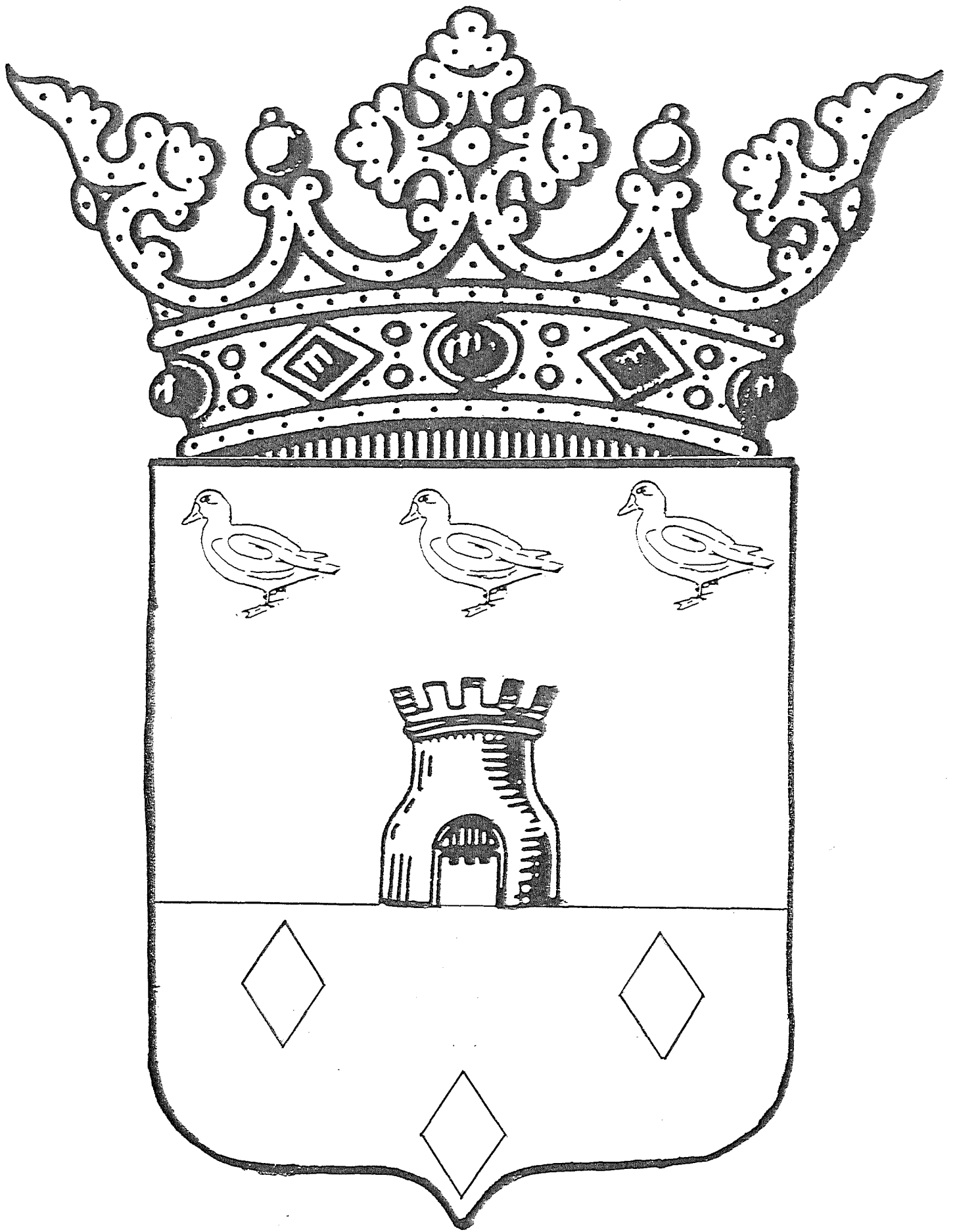
SECRETARIS.

De stuurgroep gemeente
 Halderberge i.o.

“Het wapen van de gemeente Halderberge bestaat uit een schild, dwars in tweeën gedeeld, waarvan het bovenste deel vertikaal weer in tweeën is gedeeld. Het eerste deel (van de toeschouwer uit links) is in lazuur (blauw) een burcht met opgetrokken valhek van goud, verlicht van het veld. Het tweede is in rood drie eenden in sinopel (groen). Het onderste in sinopel (groen) drie maliën in zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en drie parels”

Archief.

bezoekadressen :
sint annaplein 1, oudenbosch
veerkensweg 2, oud gastel
postadres :
postbus 5, 4730 aa oudenbosch
telefoon: (0165) 390 500
telefax: (0165) 318 858

Aan de Hoge Raad van Adel
Postbus 30436
2500 GK DEN HAAG

Oudenbosch, 18-02-1997

VERZONDEN 2 1 FEB. 1997

Onderwerp : Gemeentewapen

Uw brief van : 20-12-1996
Uw kenmerk : 96-226-20
Nadere informatie bij : C. Melisse
Doorkiesnummer : 0165-516633
Ons kenmerk : - 97/1477

Geachte mevrouw/mijnheer,

Het door u per bovengenoemde brief toegezonden voorstel om te komen tot een gemeentewapen voor onze gemeente hebben wij heden binnen het college besproken. Met de door u aangedragen argumenten om tot een rustiger wapen te komen zijn wij het eens. Wij geven echter bij nader inzien de voorkeur aan het in drieën delen van het wapen en in plaats van de kleur sinopel zouden wij graag de kleur lazuur gebruiken. De kleur lazuur komt in het wapen van het Markiezaat van Bergen op Zoom voor. Verder denken wij dat om te komen tot een rustiger geheel ook de kroon in zilver uitgevoerd dient te worden.

De omschrijving van het door ons voorgestane ontwerp zou als volgt kunnen luiden:

“ Het wapen van de gemeente Halderberge bestaat uit een schild, dwars in tweeën gedeeld, waarvan het bovenste deel vertikaal weer in tweeën is gedeeld.

Het eerste deel (van de toeschouwer uit links) is in lazuur (blauw) een burcht met opgetrokken valhek van zilver, verlicht van het veld. Het tweede is in zilver drie eenden van lazuur. Het onderste is lazuur drie maliën van zilver. Het schild gedekt met een zilveren kroon van drie bladeren en twee parels”

Bijgaand treft u aan het hierboven omschreven ontwerp.

Wij zien uw advies vol verwachting tegemoet.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Halderberge.

De secretaris,

mw. Drs. M.Y.B.P. Duivenvoorde.

De burgemeester,

A.F.W. Osterloh.

HOGE RAAD VAN ADEL

No. 97/59-20(96)

2500 GK 's-GRAVENHAGE, 14 maart 1997

Onderwerp: wapen Halderberge

POSTBUS 30436
BEZOEKADRES: NASSAULAAN 18
TEL. 070 - 3614281; FAX 070 - 3631712
GIRO 1768105

Bijlagen:

In antwoord op Uw brief van 18 februari 1997, kenmerk 97/1477, heeft de Hoge Raad van Adel de eer U het volgende mede te delen.

Een verdeling van een schild waarbij de helft van de bovenste helft en de benedenhelft een veld van dezelfde kleur hebben maakt bij oppervlakkige beschouwing de indruk dat het hier een wapen betreft waarvan $\frac{3}{4}$ van het veld een eenheid vormt en $\frac{1}{4}$ een ander onderdeel. Een van de hoofdregels van de heraldiek is weliswaar dat men geen metaal (goud, zilver) op metaal moet gebruiken en geen kleur (rood, blauw, zwart, groen) op kleur, maar dit geldt mutatis mutandis ook voor velden die aan elkaar grenzen. Vandaar dat de Raad in zijn brief van 20 december 1996 van een vierdeling uitging.

Het is onduidelijk waar U in het wapen van het Markiezaat van Bergen op Zoom de kleur blauw vindt: het wapen van het Markiezaat is eigenlijk het wapen van Bergen op Zoom zelf, maar door de dorpen (heerlijkheden) binnen het Markiezaat werd vaak het wapen van het geslacht Van Glimes, markiezen van Bergen op Zoom, gevoerd, dat in oorsprong drie zilveren maliëden op een groen veld vertoonde (waaraan in een volgend stadium de drie palen van Berthout en het vrijkwartier Brabant zijn toegevoegd). Groen maakt daarom een essentieel onderdeel uit van het ontwerp van 20 december, blauw is als zodanig niet herkenbaar.

Wapens van publiekrechtelijke lichamen hebben zonder uitzondering, als zij althans van een kroon voorzien zijn, een gouden kroon. Er is geen enkele reden om hier van af te wijken.

Om tot overeenstemming te komen komt het de Raad voor dat een gesprek misschien meer resultaat zal hebben dan verder geschrijf. 's Raads secretaris zal U daartoe gaarne ontvangen.

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

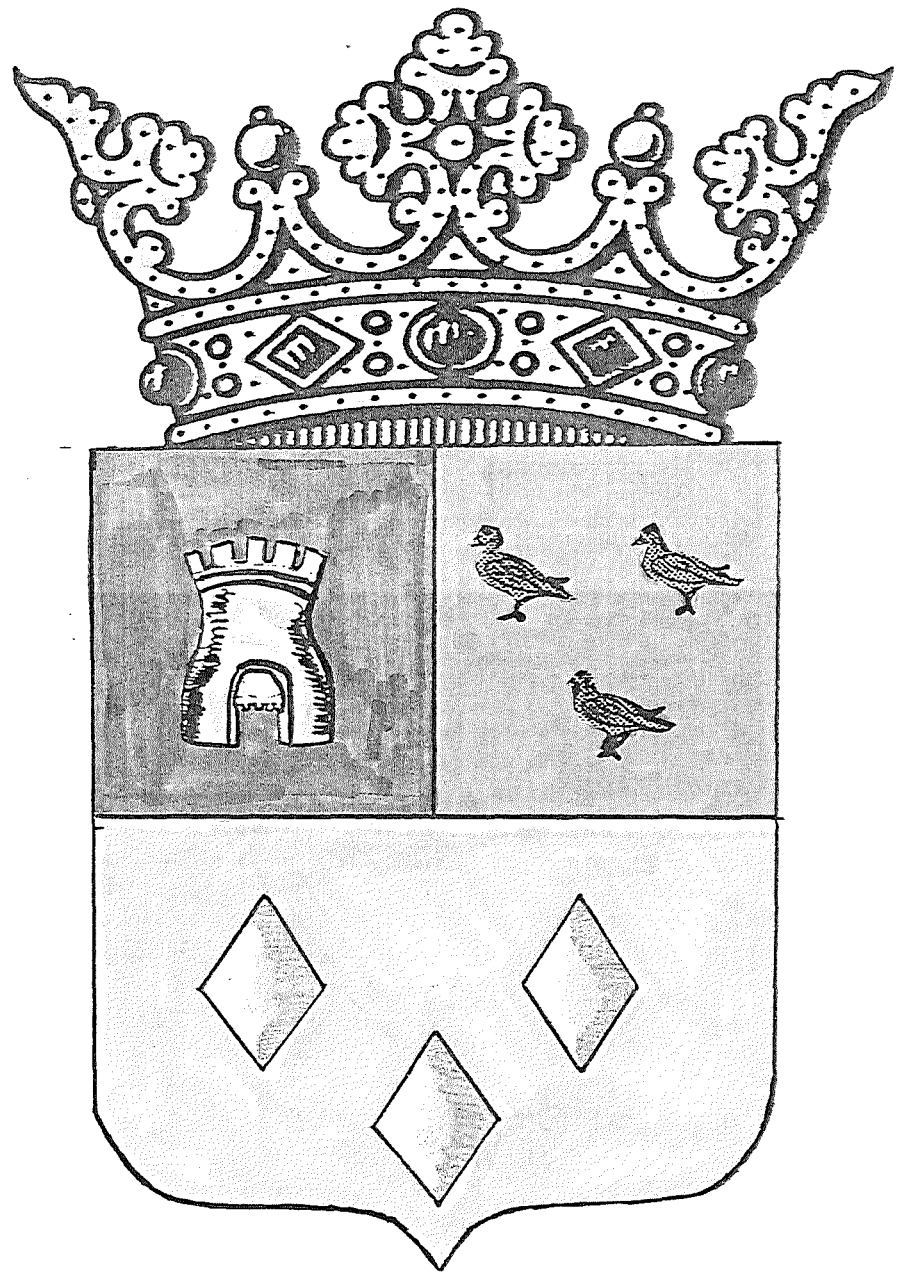
[Handwritten signature]

Burgemeester en wethouders
van Halderberge
postbus 5
4730 AA Oudenbosch

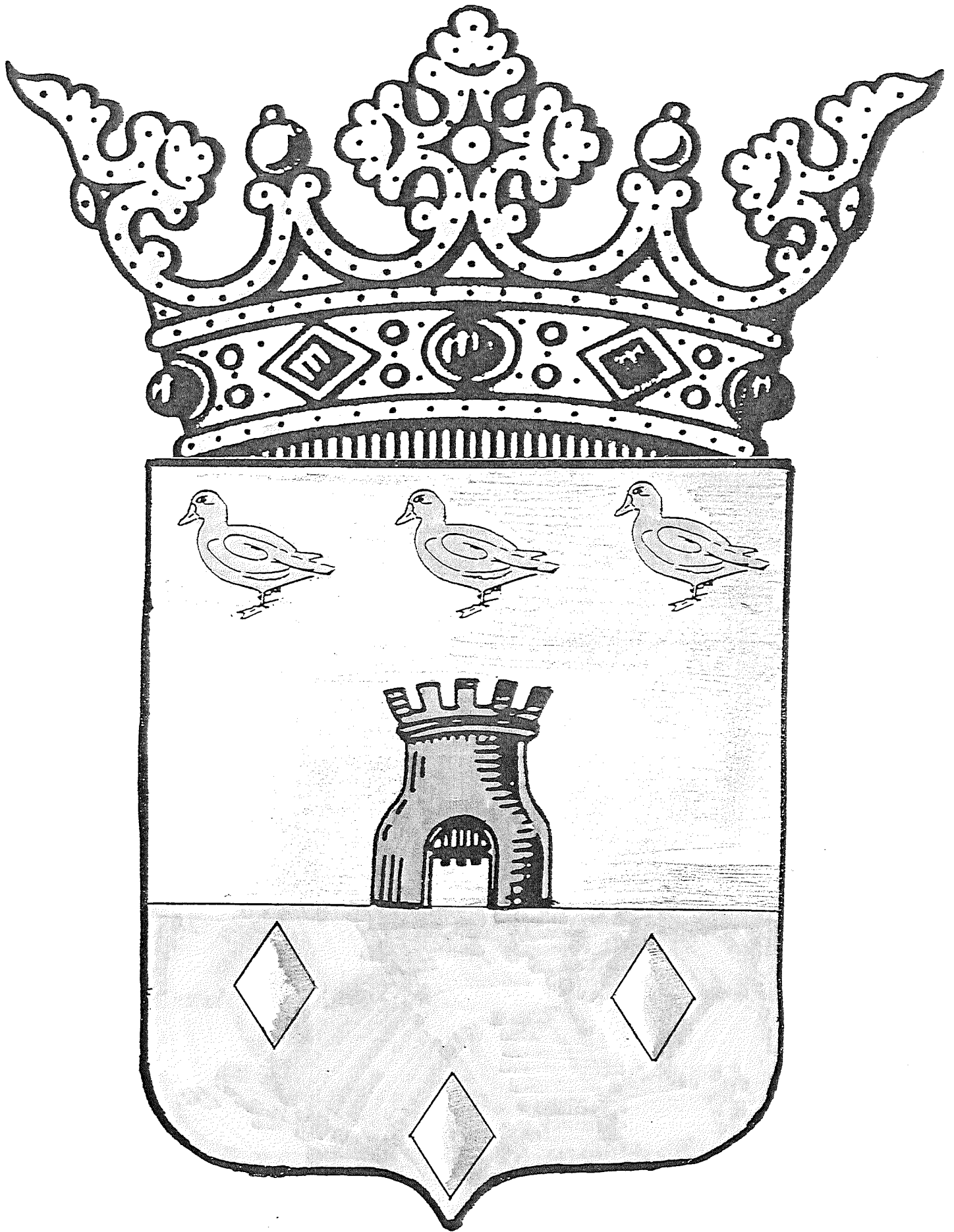
GEMEENTE HALDERBERGE		PAR. SECR. <i>Mmo</i>	
INDEKOMEN 17 MARCH 1997		PAR. SHFD. <i>AW</i>	
REG.NR. <i>97/226</i>	CLASSIF.NR.		
SECT./AFD. <i>JMBA2</i>	AFDOENINGS- TERMIJN <i>20.04.97</i>		
AFGEW.	KOPIE AAN	<i>Burgemeester</i>	

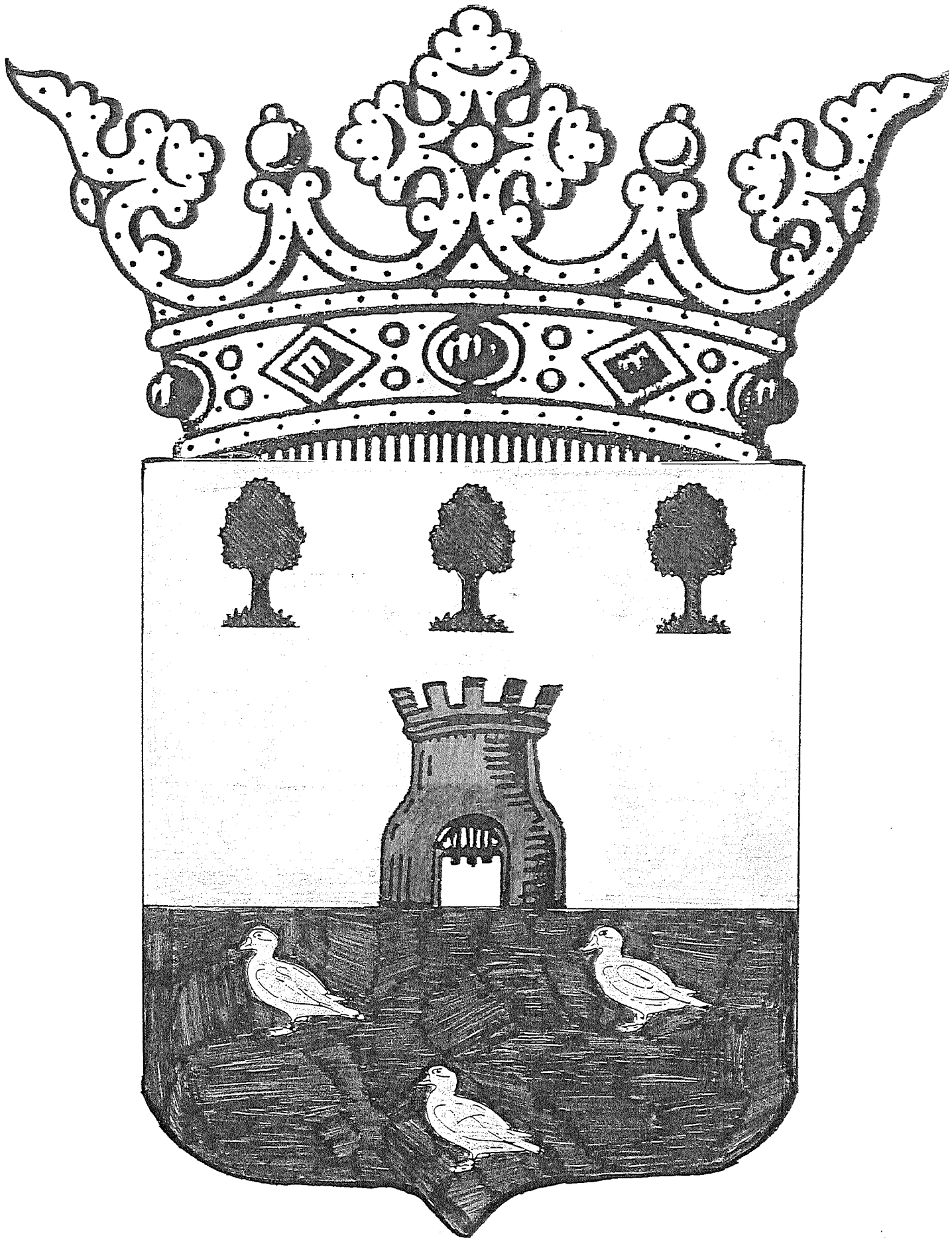
VOORZITTER,

[Handwritten signature]
SECRETARIS.

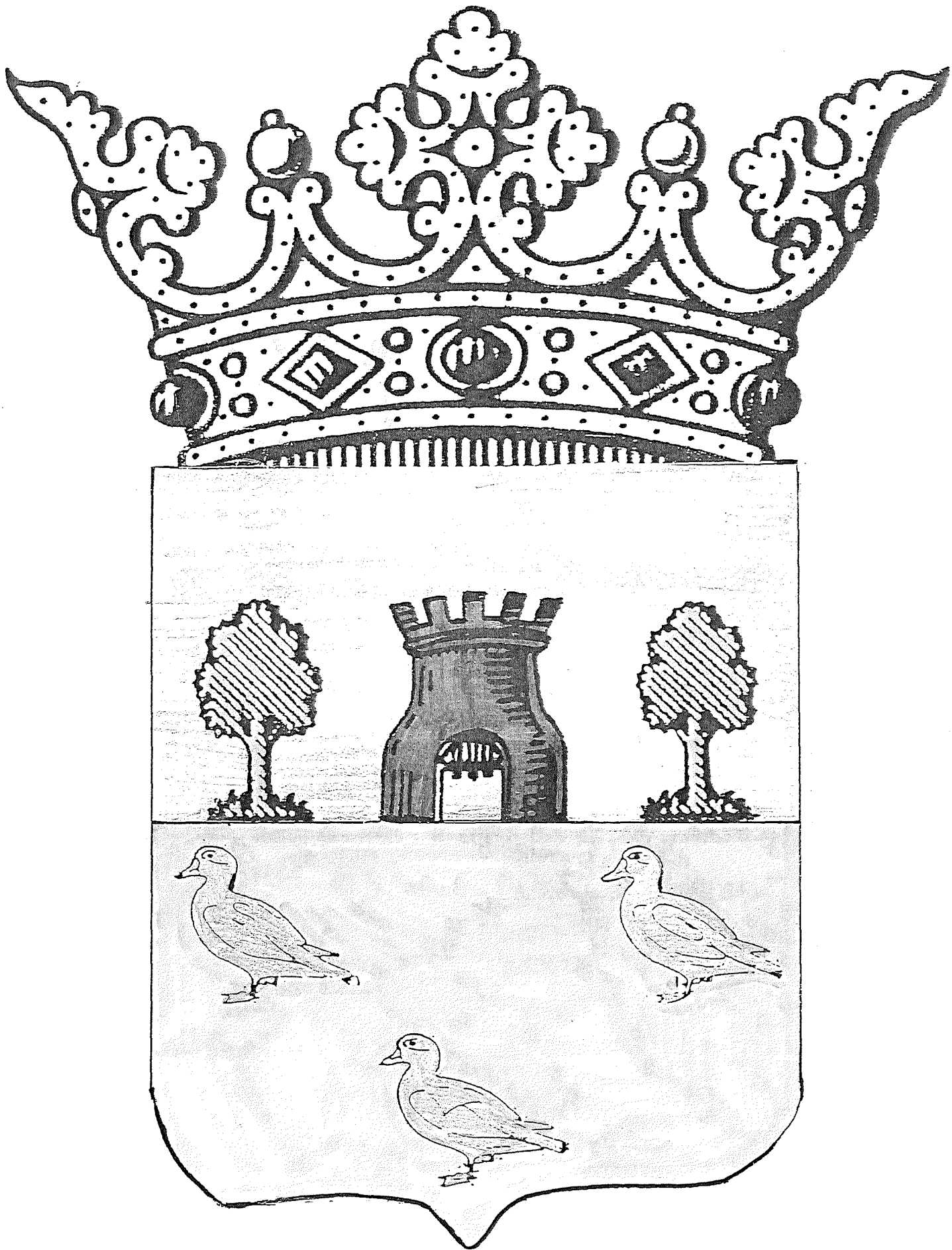

MODEL 1

MODEL 3

Aan de fractievoorzitters.

Na afloop van de commissievergadering ABZ d.d.14 mei jl. is informeel over het gemeentewapen alsmede de gemeentevlag gesproken.

Geconcludeerd werd dat voor wat betreft het **wapen** (model 1) in de voet de maliën vervangen konden worden door de eenden en dat in de kop van het wapen de eenden vervangen dienden te worden door bomen.

Een en ander is verwerkt in een ontwerp (model 2) en is voorgelegd aan de secretaris van de Hoge Raad van Adel. Zijn opmerkingen waren in het kort: zwevende bomen is niet gebruikelijk, de kleurverandering van de eenden vond hij jammer en de eenden passen niet in een zgn schildvoet.

Voor wat betreft het laatste is dit volgens genoemde secretaris op te lossen om er niet echt een schildvoet (1/3) van te maken maar de onderste helft te gebruiken voor de eenden. De bomen zou hij dan op de scheidslijn naast de burcht geplaatst willen zien. V.w.b. betreft de gehanteerde kleur (zilver) van de eenden behoeft bij nadere toelichting geen onoverkomelijk bezwaar te zijn.

Dit betekent dat het wapen er dan als volgt uit komt te zien. (model 3)

vlag.

Voor wat betreft de gemeentevlag zoals in de commissie is behandeld (model A) is door de commissies geadviseerd het rechts onderste vlak de kleur rood te vervangen door groen.

En links de vakken bij de broeking het middelste de malie te vervangen door de eend en het onderste vak de rode eend te vervangen door een groen boom. (model B).

Over dit ontwerp is eveneens met de secretaris van de Hoge Raad van gedachte gewisseld. Hij vindt dat wanneer het rechtse bovenste vak de kleur rood vervangen wordt door groen dit meer acceptabel is en het geheel een rustiger aanblik geeft (model C).

Gaarne uw advies in deze.

bezoekadressen :
sint annaplein 1, oudenbosch
veerkensweg 2, oud gastel
postadres :
postbus 5, 4730 aa oudenbosch
telefoon: (0165) 390 500
telefax: (0165) 318 858

Aan de leden van de raad
van de gemeente Halderberge.

Oudenbosch, 23-05-97

Uw brief van : -
Uw kenmerk : -
Nadere informatie bij : C. Melisse
Doorkiesnummer : 0165-516633
Ons kenmerk : -

Onderwerp : aanvulling raadsagenda 29 mei 1997.

Geachte mevrouw, heren,

Bijgaand treft u aan twee raadsvoorstellen aangaande het vaststellen van het gemeentewapen en de gemeentevlag.

Tijdens de discussie na afloop van de commissievergadering ABZ/EZM zijn wat op- en aanmerkingen geplaatst bij de ontwerpen. Afgesproken is dat de opmerkingen doorgesproken zouden worden met de secretaris van de Hoge Raad van Adel.

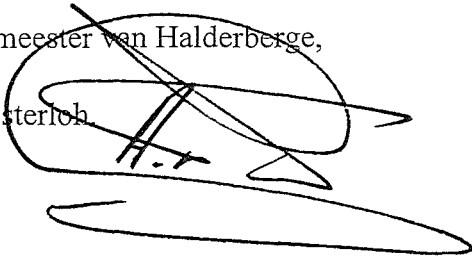
Ik heb sterk de indruk, dat met de huidige bewerking, aan de wensen die door de commissie ABZ/EZM zijn geuit is voldaan.

Volgens afspraak doe ik u derhalve nu de raadsvoorstellen alsmede besluiten toekomen.

Hoogachtend,

De burgemeester van Halderberge,

A.F.W. Osterloh

bijlage : div.

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering: 29 mei 1997

Agendanummer: 21

Voorstel tot vaststelling van het gemeentewapen.

Oudenbosch, 23 mei 1997

Inleiding.

Het gemeentewapen is een representatief herkenningsteken van de gemeente als publiekrechtelijk lichaam en van het gemeentebestuur. Het schild dient dus eenvoudige voorstellingen/attributen/symbolen en duidelijke kleuren te bevatten. Overigens is een gemeentewapen niet voorgeschreven door de Grondwet of de Gemeentewet. De vaststelling geschiedt door de Gemeenteraad, waarna het College van burgemeester en wethouders de Kroon verzoekt om de verlening van het wapen. Deze verlening geschiedt bij Koninklijk Besluit; de Hoge Raad van Adel speelt daarbij een belangrijke adviserende rol.

Gevolgde procedure.

Vanwege deze belangrijke rol heeft de stuurgroep destijds besloten om de secretaris van de Hoge Raad van Adel een ontwerp te laten maken wat heraldisch verantwoord is. Veelvuldig overleg heeft uiteindelijk geresulteerd in een ontwerp, dat aan alle vereisten voldoet, dat kenmerken bezit van de drie voormalige gemeentewapens en tegelijkertijd een geheel nieuw wapen biedt voor de nieuwe gemeente. Tijdens de behandeling van het ontwerp gemeentewapen in de commissie ABZ/EZM is opgemerkt dat de typische onderdelen (bomen) van het gemeentewapen van de voormalige gemeente Oudenbosch niet waren opgenomen. De commissie heeft ons college wat handreikingen gegeven welke wij verwerkt hebben in het thans voorliggende ontwerp. De eenden (canetten) zullen in verhouding kleiner afgebeeld worden op het definitieve ontwerp. Dit ontwerp hebben wij ook voorgelegd aan de secretaris van de Hoge Raad van Adel welke zich hierin kan vinden. Het bedoelde ontwerp leggen wij u hierbij voor ter vaststelling.

De omschrijving van het wapen is als volgt.:

“Het wapen van de gemeente Halderberge bestaat uit een schild horizontaal verdeeld in 2 helften.

In het bovenste gedeelte van het schild staat op de scheidingslijn een rode burcht met aan iedere zijde een groene boom tegen een zilveren achtergrond.

Het onderste gedeelte is in groen met daarin 3 eenden in zilver.

Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels”

Voorstel.

Wij stellen voor het gemeentewapen van Halderberge conform bijgevoegd raadsbesluit vast te stellen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Halderberge.

archief

Hare Majesteit de Koningin
 Postbus 30412
 2500 GK DENHAAG

Oudenbosch 02-06-97
VERZONDEN - 3 JUNI 1997

Uw brief van : -
 Uw kenmerk : -
 Nadere informatie bij : C. Melisse
 Doorkiesnummer : 0165-516633
 Ons kenmerk : - 97/5901

Onderwerp : gemeentewapen

Majesteit,

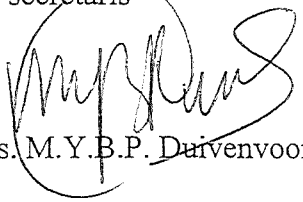
Bijgaand treft u aan een raadsvoorstel, raadsbesluit en gekleurde tekening om te komen tot een gemeentewapen van de gemeente Halderberge.

Wij verzoeken u vriendelijk tot verlening van het gemeentewapen van Halderberge over te gaan.

Uw antwoord vol vertrouwen tegemoetziende verblijven wij met de meeste hoogachting.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van de gemeente Halderberge,
 de secretaris de burgemeester

 drs. M.Y.B.P. Duivenvoorde

 A.F.W. Osterloh

bijlage : 3

De raad van de gemeente Halderberge;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 mei 1997;

besluit:

akkoord te gaan met de aanvraag tot verlening van het wapen van de gemeente Halderberge aan H.M. de Koningin, uitgaande van de volgende heraldische beschrijving van het wapen: "Het wapen van de gemeente Halderberge bestaat uit een schild horizontaal verdeeld in 2 helften.

In het bovenste gedeelte van het schild staat op de scheidingslijn een rode burcht met aan iedere zijde een groene boom tegen een zilveren achtergrond.

Het onderste gedeelte is in groen met daarin 3 eenden in zilver.

Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels".

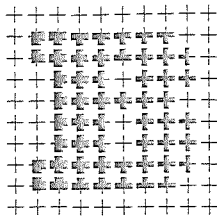
Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Halderberge d.d. 29 mei 1997.

de secretaris,

drs. M.Y.P.B. Duivenvoorde

de voorzitter,

A.F.W. Osterloh

Ministerie van Binnenlandse Zaken

BK w - 23/5

Aan
de burgemeester van de gemeente
Halderberge
de heer A.F.W. Osterloh
Postbus 5
4730 AA Oudenbosch

Bijlagen 2	Uw kenmerk 97/5901	Ons kenmerk BK97/2014	Datum 15 september 1997
Inlichtingen bij mw. A. Wagemans		Doorkiesnummer (070)3026587	
Onderwerp Wapenverlening		Departementsonderdeel DGOB/Kabinetszaken	

Geachte heer Osterloh,

Hierbij doe ik u toekomen een afschrift van het Koninklijk besluit van 8 september 1997, no: 97.002741, waarbij aan de gemeente Halderberge een wapen wordt verleend.

Het desbetreffende diploma zal u te zijner tijd door de Hoge Raad van Adel worden toegestuurd.

Hoogachtend,
DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,
het hoofd van de afdeling Kabinetszaken,

R. Klunder

GEMEENTE HALDERBERGE		PAR. SECF. 24/9/97	
INGEKOMEN 18 SEP. 1997		PAR. SHFD.	
REG.NR. 97/10525	CLASCIENR.		
SECT/AFD. SMB A2	AFDOENINGS- TERMIJN 30.10.97		
AFGEW.	KOPIE AAN		

INGEKOMEN
18-09-97

WIJ **B**EATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van 8 september 1997
no: 97.002741
houdende verlening van een
wapen aan een gemeente.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 2 september 1997, no. BK97/1519, directoraat-generaal Openbaar Bestuur, afdeling Kabinetszaken.

Gelezen het verzoek van burgemeester en wethouders van Halderberge van 2 juni 1997, kenmerk 97/5901, tot verlening van een wapen aan deze gemeente;

G e l e t o p het besluit van de Soevereine Vorst van 24 december 1814, nr. 32, en het Koninklijk besluit van 23 april 1919, Stb. 181;

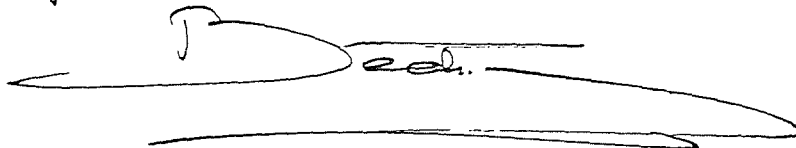
Gezien het advies van de Hoge Raad van Adel;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Aan de gemeente Halderberge een wapen te verlenen, waarvan de beschrijving luidt als volgt:
"Doorsneden; I in zilver een burcht van keel, staande op de doorsnijdingslijn, tussen twee geplante bomen van sinopel; II in sinopel drie eenden van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels".

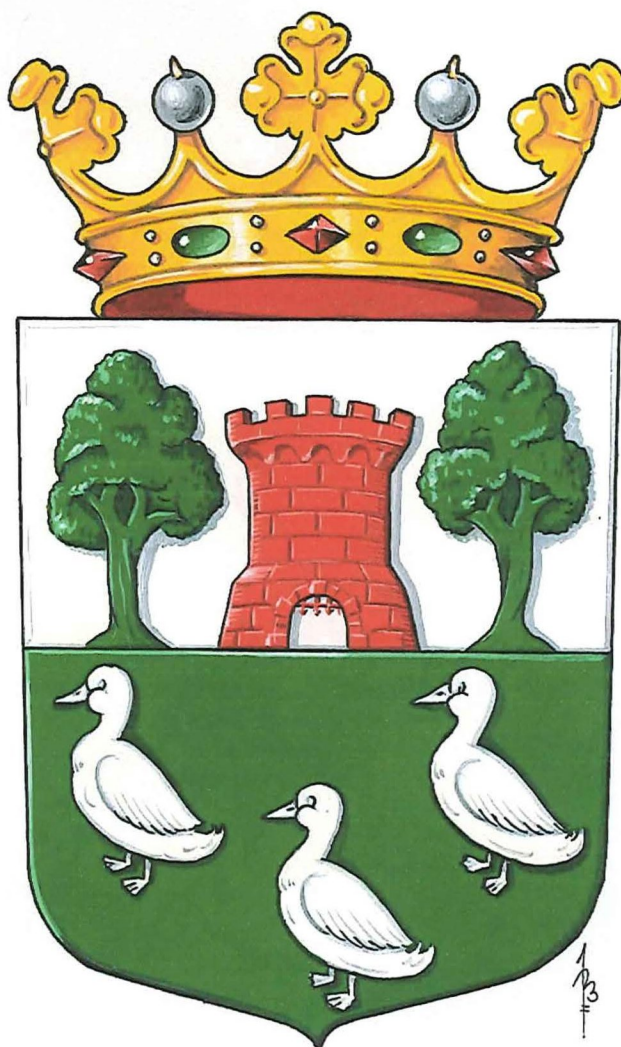
Onze Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's-Gravenhage, 8 september 1997

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

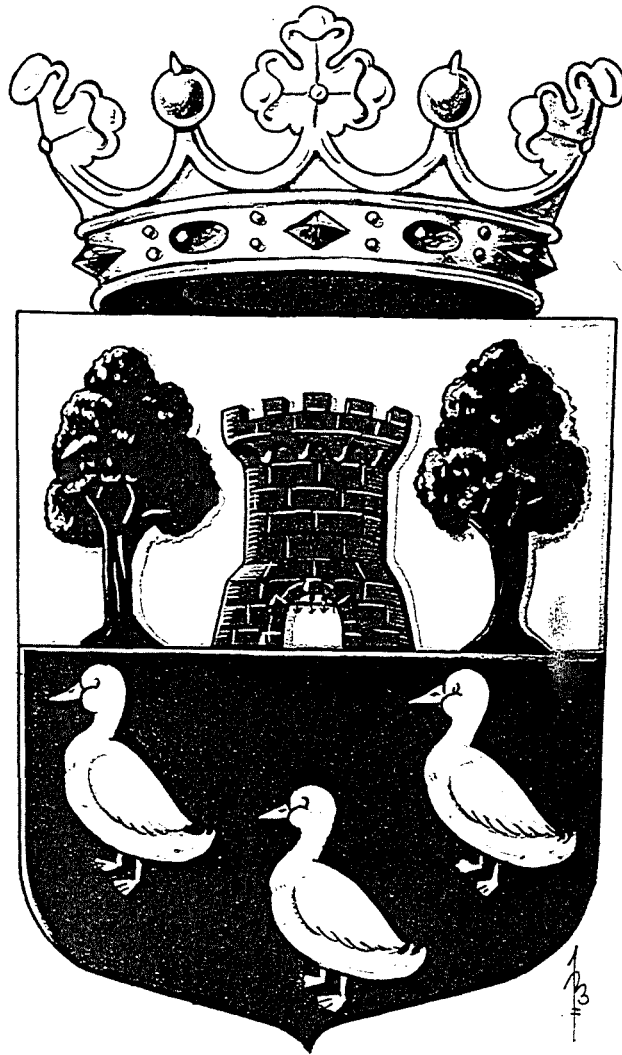
Gemeente

HALDERBERGE

NB

K.B. 8 september
1997, nr. 97.002741

Doorsneden; I in zilver een burcht van keel, staande op de doorsnijdingslijn, tussen twee geplante bomen van sinopel; II in sinopel drie eenden van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

Gemeente

HALDERBERGE

NB

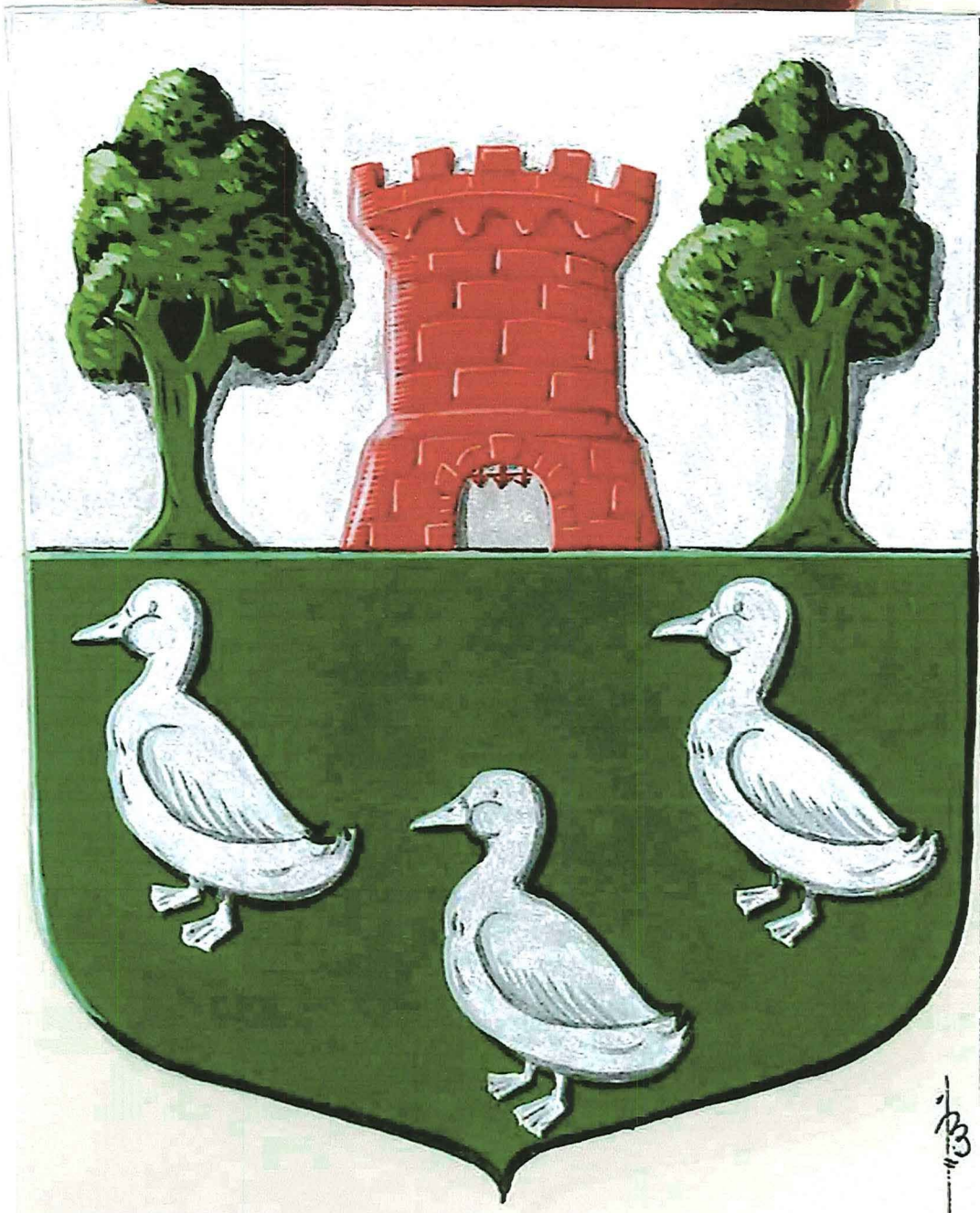
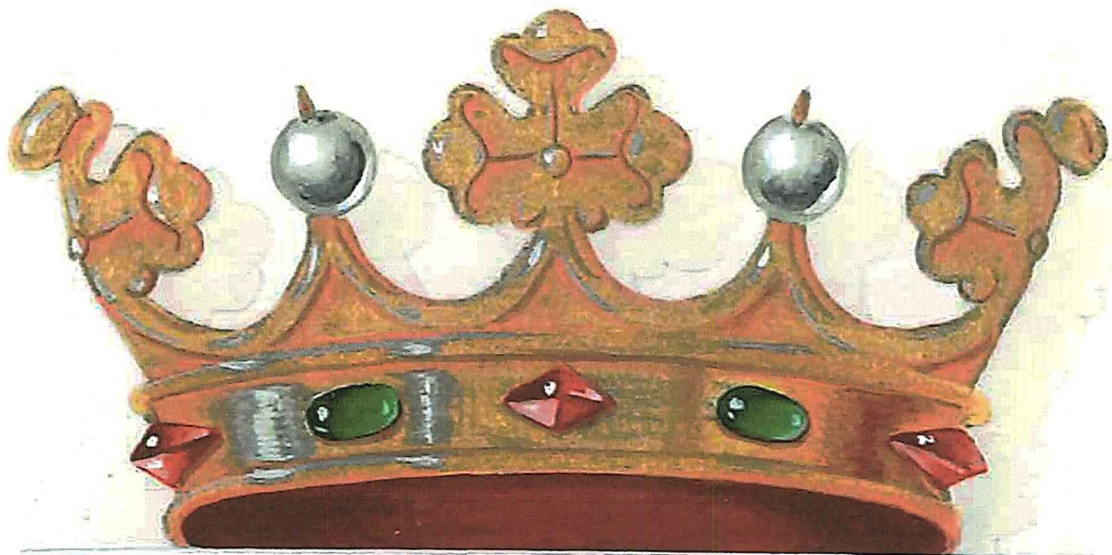
K.B. 8 september
1997, nr. 97.002741

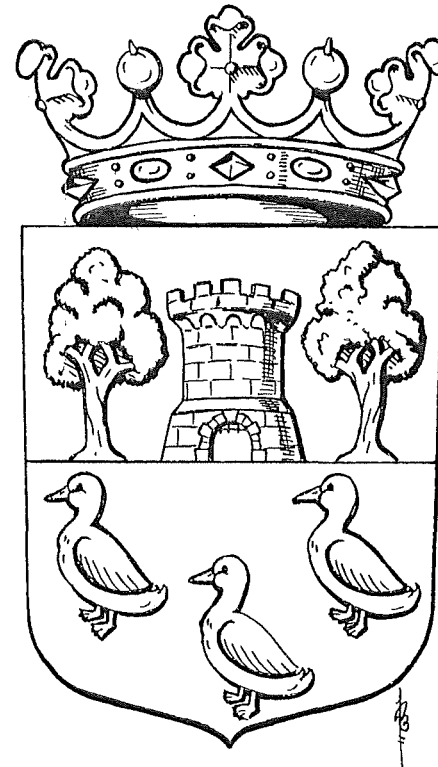
Doorsneden; I in zilver een burcht van keel, staande op de doorsnijdingslijn, tussen twee geplante bomen van sinopel; II in sinopel drie eenden van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

Diploma
16 oktober 1997

f 575

Gemeente

HALDERBERGE

K.B. 8 september
1997, nr. 97.002741

Doorsneden; I in zilver een burcht van keel staande op de doorsnijdingslijn, tussen twee geplante bomen van sinopel; II in sinopel drie eenden van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

schoppen met hun familiewapen. Sporen van een bisdomswapen uit die periode zijn tot op heden nog niet aan het licht gekomen.

Bij het ontwerp voor het bisdomswapen lag het voor de hand om het oude kapittelwapen als gegeven te gebruiken, dat Mgr. *Paredis* reeds had gebruikt als wapenonderdeel en dat de huidige bisschop al had overgenomen. In Kevelaer is dit wapenschild aangebracht in een glas-in-lood raam. Het blauwe schild met het zilveren kruis had op deze wijze een zekere mate van bestaansrecht verworven.

Bij de voorbereidingen van de registratieprocedure stuitte men op het feit dat dit wapen identiek was met de reeds geregistreerde wapens van o.m. Zwolle en Warmond. Het onderscheid werd gevonden door toevoeging van een gouden lelie in het eerste kwartier. Deze lelie is terug te voeren op de lelie in het wapen van de stad Roermond, die op haar beurt weer is terug te voeren op het door *Richardis* gestichte Cisterciënzerklooster. Afgezien van het feit dat een zilveren lelie meer duidt op de persoon van Maria dan een gouden lelie, zal deze geïntroduceerde lelie bij toekomstige bisschopwapens gedeeltelijk worden afgedekt door het hartschild, tenzij van de traditie wordt afgeweken en het gebruik van kwartieren zoals bij het wapen van de Roermondse bisschop Mgr. *F.H.A. Boermans* (1886-1900) weer wordt hersteld. Een kleurwisseling van een zilver veld en een blauw kruis is niet aan de orde geweest en zou eveneens problematisch geweest zijn in verband met andere overheidswapens en het gevestigde bestaansrecht van het huidige wapen.

De wapens van het Aartsbisdom Utrecht en het bisdom Haarlem zijn bevestigd omdat deze wapens reeds eerder werden gevoerd. Na de kerkelijke herindeling in 1559 bestonden deze diocesane wapens reeds, in tegenstelling tot dat van Roermond. De bevestiging van het wapen van Roermond is te danken aan het feit dat het wapen reeds incidenteel gevoerd werd; alleen de lelie is toegevoegd.

Ir. A. DAAE

Het gewijzigde wapen van de gemeente Naaldwijk

Op 3 april 1815 zond de president van het gemeentebestuur van Sliedrecht, *G. van Hattem*, drie brieven aan de Hoge Raad van Adel, waarin hij bevestiging van de wapens van de heerlijkheid Sliedrecht, de ambachtsheerlijkheid Niemandsvriend en de ambachtsheerlijkheid Naaldwijk in Sliedrecht verzocht; hij zond hiervoor drie gekleurde tekeningen in.

In 1815 waren deze drie delen evenwel verenigd in één gemeente Sliedrecht. Dat de president van het gemeentebestuur drie wapens aanvraag, kan niet anders geïnterpreteerd worden dan dat hij veronderstelde dat de vroegere bestuurlijke indeling hersteld zou worden. De wapens van Sliedrecht en Naaldwijk werden bevestigd bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 24 juli 1816, dat van Niemandsvriend op 24 december 1817. Het diploma van Niemandsvriend is wel opgemaakt, maar nooit verzonden, blijkbaar omdat men zich realiseerde dat Niemandsvriend helemaal geen gemeente was; het berust nog in het archief van de Hoge Raad van Adel.

Naaldwijk kreeg een wapen met als omschrijving: van zilver

beladen met een klimmende leeuw van keel, getongd en geklaauwd van lazuur. Zoals de afbeelding ook weergeeft, betekent 'geklaauwd' hier niet 'genageld', maar zijn de voorste delen van de vier poten van de leeuw helemaal blauw gekleurd. Hoewel de gemeente Naaldwijk in het Westland geen wapen had aangevraagd, werd het wapendiploma naar deze gemeente verzonden en daar geaccepteerd. Heraldisch betekende dit geen ramp, want zowel de naam van de heerlijkheid Naaldwijk bij Sliedrecht als die van de gemeente Naaldwijk in het Westland houdt verband met het geslacht *Van Naaldwijk*, dat dit wapen voerde.

De wens van het gemeentebestuur van Naaldwijk om op het wapen een kroon te mogen voeren kon uiteraard worden ingewilligd en tevens werd de gelegenheid waargenomen om de blauwe 'bewapening' te beperken tot de nagels van de leeuw. Bij Koninklijk Besluit van 26 juni 1997 nr. 97.002122 werd aan Naaldwijk een wapen verleend met als omschrijving: "In zilver een leeuw van keel, getongd en genageld van azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels."

Mr. O. SCHUTTE

Het wapen van de nieuwe gemeente Halderberge

De nieuwe gemeente Halderberge kwam tot stand per 1 januari 1997 door samenvoeging van de bestaande gemeenten Hoeven, Oudenbosch en Oud- en Nieuw-Gastel. Het gehele gebied behoorde tot 1795 tot het Oostkwartier van het Markiezaat van Bergen op Zoom.

Hoeven had reeds voor 1795 eigen bestuur en rechtspraak. De administratie gebruikte in de 17de eeuw een zegel, waarvan sinds 1648 afdrucken bekend zijn. Dit stelde het wapen voor van *St. Bernard*, de patroonheilige van de orde van de Cisterciënzers. Deze orde had te Hoeven een uithof, die het centrum was van een omvangrijk bezit aan gronden en inkomsten. Van een tweede zegel bleven sinds de 18de eeuw afdrucken bewaard. Het vertoonde een wapenschild, waarop een geopende burcht. Als uitwendige versierselen waren een helm met dekkleden en als helmteken de burcht uit het schild toegevoegd. In 1817 werd de gemeente bevestigd in het gebruik van het wapenschild met de burcht; de uitwendige versierselen waren weggelaten. De wapenkleuren waren azuur (blauw) en goud⁵.

Oudenbosch was als hoofdplaats van het Oostkwartier van het Markiezaat van Bergen op Zoom voor 1795 van relatief groter belang dan de beide andere dorpen. Ook economisch had deze nederzetting meer betekenis door zijn ligging aan een bevaarbare rivier (de Mark) waarlangs de inwoners een geregeld scheepvaartverkeer met de Hollandse steden konden onderhouden. Volgens een huisnaam die in 1535 te Bergen op Zoom voorkwam, moet Oudenbosch toen al een wapen hebben gevoerd. Hiervan zijn echter geen afbeeldingen bewaard gebleven. De oudst bekende schependomszegels met een wapenschild dateren van een eeuw later. Het wapen was doorsneden: in de boven

5. W.A. van Ham, "De symbolen van de gemeenten in het Markiezaat van Bergen op Zoom" *De Ghulden Roos*, 31 (1971) p. 60-61; idem, "Wapens en vlaggen van

B. B Halderberge

willemvanham

Van: "Rieni Voermans" <R.Voermans@regionaalarchiefwestbrabant.nl>
Aan: "willemvanham" <willemvanham@hetnet.nl>
Verzonden: maandag 6 juni 2005 8:38
Onderwerp: FW: wapen en vlag

Willem,

Bijgaand de wijze waarop de gemeente Halderberge omgaat met gemeentewapen en –vlag.

Mvr, Rieni

Van: Corne Melisse [mailto:C.Melisse@halderberge.nl]
Verzonden: maandag 6 juni 2005 8:13
Aan: Rieni Voermans
Onderwerp: RE: wapen en vlag

geweldig

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Rieni Voermans [mailto:R.Voermans@regionaalarchiefwestbrabant.nl]
Verzonden: vrijdag 3 juni 2005 16:25
Aan: Corne Melisse
Onderwerp: wapen en vlag

Corné,

Even ter controle voordat ik de tekst doorstuur.

Rieni

De gemeente Halderberge kent enkel een gemeentewapen en een gemeentevlag. Een (van het wapen afgeleid) logo is er niet en er zijn ook geen dorpsvlaggen. Als er ergens een 'dorpsvlag' wappert is het de gemeentevlag van voor de gemeentelijke herindeling per 1997 en wordt deze officieus om niet te zeggen illegaal gebruikt.

Het gemeentewapen wordt gebruikt bij alle uitingen van de gemeente en onderdelen daarvan (brandweer) naar buiten. Het staat op het briefpapier, op alle gemeentelijke voertuigen, reclameborden bij de uitvoering van gemeentelijke projecten (straatvernieuwing, aanleg sportvelden, e.d.). Instellingen die binnen de gemeente gehuisvest zijn en hun werkterrein (voor een deel) binnen de gemeente hebben kunnen bij het gemeentebestuur een verzoek indienen om het gemeentewapen te mogen gebruiken. Bij toekenning zal de gemeente er op toezien dat door een dergelijk gebruik van het gemeentewapen niet de indruk gewekt wordt dat de gemeente de activiteiten van de instelling ondersteunt dan wel daaraan meewerkt. Commerciële bedrijven zullen voor een dergelijk gebruik niet in aanmerking komen.

De gemeentevlag wappert altijd voor het gemeentehuis. In 2001 hebben alle toeristische, recreatieve en sportieve instellingen in de gemeente de mogelijkheid gehad de gemeentevlag aan te schaffen tegen kostprijs om daarmee 'het imago en het udragen van de naam van onze gemeente Halderberge' te bevorderen. De gemeente stelde daarbij als voorwaarde 'dat er correct met de vlag moet worden omgegaan en dat de representatieve uitstraling van de gemeente gewaarborgd moet blijven'.

Aan de ontvangst/verzending van dit e-mailbericht kunnen geen rechten worden ontleend. De gemeente Halderberge sluit voorts iedere aansprakelijkheid uit voor eventuele onjuistheden of onvolledigheden die in dit bericht voorkomen. De rechtsgevolgen die gemeentelijke brieven, besluiten, overeenkomsten etc. beogen, kunnen alleen worden ontleend aan de daartoe op schrift gestelde documenten.

13-6-2005

erduin
30.5

V m m
a h m

id.

26/30-5 Halderberge

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Rien Voermans [mailto:R.Voermans@regionaalarchiefwestbrabant.nl]

Verzonden: maandag 30 mei 2005 9:53

Aan: Corne Melisse

Onderwerp: RE: artikel De Ghulden Roos

Corné,

Bedankt voor onderstaande reactie, maar Van Ham kennend zal hij er zeker op terugkomen.

1. Zijn er schriftelijke regels voor het gebruik van de gemeentevlag? Een kopie van de bekendmaking van de mogelijkheid op het kopen van een exemplaar kan al dergelijke informatie bevatten. Hebben de kopers bij de overhandiging een ontvangstbewijs moeten tekenen (zo ja, graag een blanco kopie) of is er toen een brief uitgereikt (kopie).
2. Het gemeentewapen wordt gebruikt als logo. Bedoel je hiermee dat het gemeentewapen in exact de vastgestelde vorm op ambtsketen, briefpapier en frankeerstrook voorkomt of in een meer gestileerde moderne vorm (of zoals Van Ham het zo plastisch uitdrukt 'stom en vervelend, onbenullig').

Voor een juiste weergave van de feiten moeten deze wel tot in detail onderzocht worden. Misschien is het handiger dat ik eens langskom deze week. Laat maar even weten.

Rieni Voermans

Van: Corne Melisse [mailto:C.Melisse@halderberge.nl]

Verzonden: maandag 30 mei 2005 9:35

Aan: Rien Voermans

Onderwerp: RE: artikel De Ghulden Roos

Wij gebruiken de gemeentevlag dagelijks bij het gemeentehuis en hebben alle verenigingen in de gelegenheid gesteld een vlag aan te schaffen en daar is grif gebruik van gemaakt. De oude vlaggen van de voormalige gemeenten en de oude gemeentewapens worden niet meer gebruikt. Het gemeentewapen van Halderberge wordt gebruikt als logo en komt ook voor in de ambtsketen, briefpapier en frankeerlogo.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Rien Voermans [mailto:R.Voermans@regionaalarchiefwestbrabant.nl]

Verzonden: donderdag 26 mei 2005 8:26

Aan: Corne Melisse

Onderwerp: FW: artikel De Ghulden Roos

Corné,

Momenteel bereidt Wim van Ham voor het regionale historische jaarboek De Ghulden Roos (waarvan ik in de redactie zit) een artikel voor over de huidige gemeentewapens en -vlaggen. Voor Halderberge heb ik hem de relevante informatie al verstrekt. Zoals je in onderstaande mails kunt lezen is hij ook benieuwd naar het tegenwoordige gebruik van wapen en vlag. Heeft Halderberge daarvoor geschreven en/of ongeschreven regels? Je reactie zie ik met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Rieni Voermans

---

29 51. Schrijf Ru. v. p. h. m.
31.5 v. i. s. h. e. l.

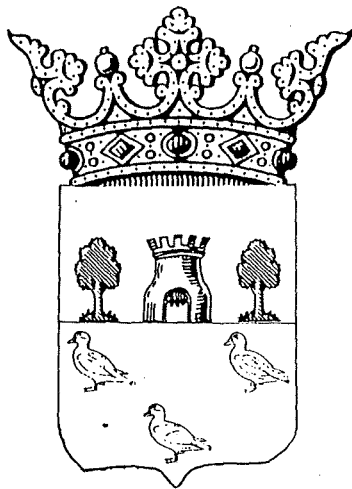
Weer ontwerp voor wapen Halderberge

Van onze verslaggever *De Stem 28-05-1997*
Oudenbosch – Burgemeester A. Osterloh hoopt dat de gemeenteraad morgen eindelijk akkoord gaat met de ontwerpen voor een nieuw gemeentewapen en een nieuwe gemeentevlag.

Verschillende ontwerpen zijn al door Halderbergse deskundigen bekeken. Een paar weken geleden dacht het college van B en W eindelijk een wapen en een vlag te hebben, die als herkenningstekenen van de gemeente zouden kunnen gaan dienen. Maar de commissie ABZ/EZM keurde de voorstellen af. Voornaamste kritiek: de bomen uit het wapen van Oudenbosch ontbreken.

Nu staan er weer twee ideeën op papier. Gisteren hebben de gemeenteraadsleden die ontvangen en in een begeleidende brief schrijft Osterloh: 'Ik heb sterk de indruk, dat met de huidige bewerking, aan de wensen die door de commissie zijn geuit is voldaan.'

Het nieuwe wapen heeft enkele kenmerken van de drie oude wapens in zich, zoals de burcht van Hoeven, de eenden van Oud en Nieuw Gastel en de bomen en de kroon uit het wapen van Oudenbosch. De maliën uit het oude Oudenbossche wapen zijn ver-

• *De bomen van Oudenbosch ontbreken deze keer niet in het ontwerp-wapen van Halderberge.*

dwenen. De gemeentevlag krijgt drie horizontale banen met wederom een burcht, een boom en een eend.

'Vlag en wapen gemeente tuttig' Halderberge mist alleen nog logo

Van onze verslaggever *De Stem 31-5-'97*
Oudenbosch – Halderberge heeft eindelijk een gemeentewapen. En een vlag. En krijgt wellicht nog een logo. Want wat er officieel aan symbolen in de vlag en het wapen is verwerkt heeft een wat 'tuttig, huisje-boompje-beestje-gehalte', zoals CDA-voorzitter S. Dirven-van Aalst het deze week in de raadsvergadering uitdrukte.

De Hoevense burcht, de Oudenbossche bomen en de Gastelse eenden uit de wapens van de voormalige gemeenten hebben er een plaatsje in gekregen. Tot vreugde van onder anderen ONS-raadslid W. van Overveld die vond dat Oudenbosch in de de vorige voorstellen wat bekaaid vanaf was gekomen. Alle raadsleden waren het erover eens dat het ontwerp voor het gemeentewapen ditmaal wel de toets der kritiek kon doorstaan. Of er nu ook een logo komt, wilden diverse raadsleden weten. „Daarover wens ik nu niet te praten, het gaat nu om het wapen en de vlag,” wimpelde burgemeester A. Osterloh de belangstelling af.

In de discussie rond de gemeentevlag zette de secretaris van de Hoge Raad van Adel de toon. Die

had zich op verzoek van het college van B en W over het nieuwe dundoek gebogen en uiteindelijk een voorkeur voor de kleurstelling bepaald.

'Een broeking van groene banen, wit met een rode burcht, groen met een witte eend en wit met een groene boom en een vlucht van drie banen groen, wit en groen'. Niet helemaal je-van-dat vonden diverse fracties. De één vond het rood te hevig, de ander zag teveel groen naar zijn zin, VVD-er Souljé vond de kleuren weer te flets en zelfs de naar eigen zeggen kleurenblinde P. van Roemburg (WOS) zag het voorstel niet echt zitten.

Desondanks gaf de raad groen licht aan het B en W-voorstel, omdat hij na zoveel maanden wel een punt achter de discussie wilde zetten.

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de stichting Brabants Heem

secretariaat:
Purmerstraat 14
5628 HE Eindhoven
tel. 040 - 238 29 11

College van Burgemeester en wethouders van Halderberge
Postbus 5
4730 AA Oudenbosch

uw kenmerk : -
ons kenmerk : WB/Hal
datum : 27 oktober 1997
onderwerp : wapen en vlag

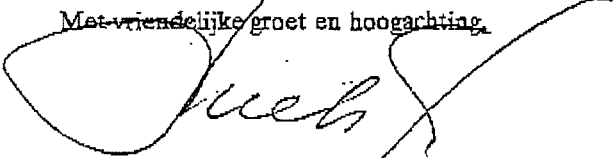
Geacht college,

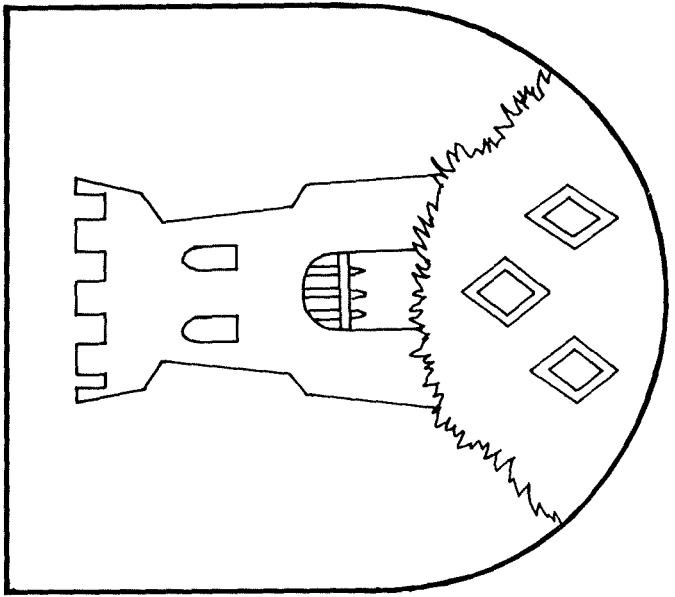
Van de Hoge Raad van Adel onvingen wij een kopie van het Koninklijk Besluit waarbij aan uw gemeente een wapen is verleend.

Graag zouden wij ten behoeve van ons archief kopieën van alle relevante stukken [voorstellen, correspondentie met Hoge Raad en eventuele andere instellingen/personen, voorstellen en besluiten] inzake wapen en vlag en kleurenafbeeldingen van wapen[diploma] en vlag ontvangen. Aan de hand daarvan zullen wij uw wapen en vlag bespreken in onze periodiek *Van Schild en Vaan*, die internationaal binnen ons vakgebied wordt verspreid.

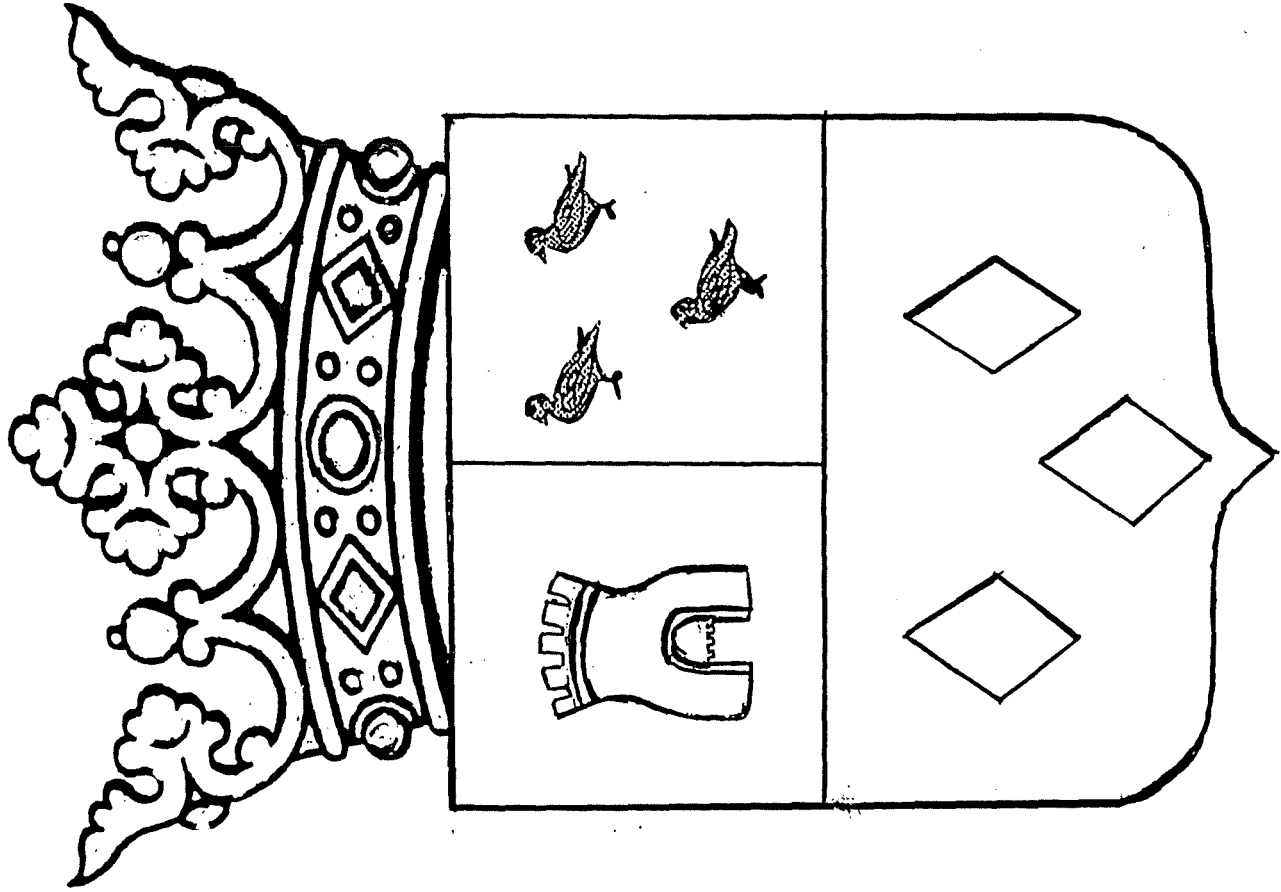
Graag vernemen wij ook van u of de nieuwe gemeentevlag te koop is en zoja, voor welk bedrag wij een exemplaar in ons bezit kunnen krijgen.

~~Met vriendelijke groet en hoogachting.~~

J.Th.M. Melssen, secretaris

archief

De raad van de gemeente Halderberge;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 mei 1997;

b e s l u i t:

akkoord te gaan met de aanvraag tot verlening van het wapen van de gemeente Halderberge aan H.M. de Koningin, uitgaande van de volgende heraldische beschrijving van het wapen: "Het wapen van de gemeente Halderberge bestaat uit een schild horizontaal verdeeld in 2 helften.

In het bovenste gedeelte van het schild staat op de scheidingslijn een rode burcht met aan iedere zijde een groene boom tegen een zilveren achtergrond.

Het onderste gedeelte is in groen met daarin 3 eenden in zilver.

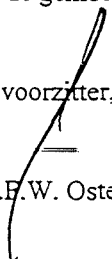
Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels".

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Halderberge d.d. 29 mei 1997.

de secretaris,

drs. M.Y.P.B. Duivenvoorde

de voorzitter,

A.F.W. Osterloh

A.F.W.

sdm

Van onze verslaggever

OUDENBOSCH - Het Halderbergse college stuurt binnenkort een bijgesteld ontwerp voor een gemeentewapen naar de Hoge Raad voor de Adel. „Dat moet het dan maar zijn”, vindt burgemeester A. Osterloh. De raad stuurde eind vorig jaar een concept terug. „Compositorisch weinig fraai en heel zwaar qua kleurstelling”, haalt woordvoerder G. Nijkamp de voornaamste bezwaren tegen dit wapen aan.

De Hoge Raad voor de Adel is het instituut dat de gemeentewapens beoordeelt. Een wapen moet historisch en heraldisch verantwoord zijn. Bovendien moet het zo eenvoudig mogelijk zijn. Na een eerste advies van de raad stuurt de gemeente het ontwerp naar het ministerie van

'Met elementen drie gemeenten'

*Bn. Nijkamp
17 feb. 1997*

Aangepast ontwerp wapen Halderberge

binnenlandse zaken. Dat toetst het opnieuw bij de raad. Bij een positief advies wordt het wapen bij Koninklijk Besluit vastgesteld. De gemeente krijgt dan een diploma met daarop het wapen in kleur en het bijbehorende Koninklijk Besluit.

Burcht

Over het algemeen ontwerpen de gemeenten hun wapens zelf of besteden ze het uit aan een ontwerpbedrijf. „De gemeente Hal-

derberge heeft ons gevraagd of wij het wapen wilden ontwerpen. Dat hebben we gedaan, maar de gemeente was niet tevreden over ons ontwerp. Het stelde een burcht bovenop een berg voor”, schildert de woordvoerder van de Hoge Raad voor de Adel het voortraject.

Eind december is de gemeente daarop gevraagd om met nieuwe voorstellen te komen. Volgens Nijkamp wilde Halderberge meer van de wapens van de drie oude gemeenten terugzien. De

gemeente kwam daarop toch met een eigen ontwerp.

Markiezaat

Volgens burgemeester Osterloh is daarbij de vroegere band met het Markiezaat van Bergen op Zoom een bron van inspiratie voor de kleuren geweest. „Het wapen is in vier vlakken verdeeld en heeft de kroon van Oudenbosch, de burcht van Hoeven, de 'eendjes' van Gastel en ook de drie bomen en de drie maliën die in de bestaande wapens voorkomen”, licht hij verder een tipje van de sluier.

Het college bespreekt binnenkort een bijgesteld idee, aldus de burgemeester. Dat zal naar verwachting 'rustiger' van kleur zijn, maar wel de door Halderberge gewenste beeldelementen bevatten.

Kopzorgen om ontwerpen nieuwe gemeentewapens

De Stem

Door Monique Bakker 12-03-1997

Halderberge/Zevenbergen – Het ontwerpen van een nieuwe gemeentewapen bezorgt enkele in West-Brabant kopzorgen. In Halderberge gaat dat zelfs zo ver dat burgemeester A. Osterloh, bij optreden in het openbaar voorlopig geen ambtsketen draagt.

Waar na de herindeling de oude gemeentewapens overbodig zijn geworden, ontstaat ook de discussie over welke ambtsketen de burgemeester moet dragen.

De burgemeester van Halderberge kan kiezen uit de oude ambtsketens van Hoeven, Oudenbosch en Oud en Nieuw Gastel. Een keuze die hij niet wil, kan of mag maken. Zolang er geen nieuw wapen is, is er ook geen ambtsketen in Halderberge.

Het ontwerp voor een nieuw gemeentewapen van Halderberge, ligt nu voor advies bij de Hoge Raad van Adel. Daar wordt gekeken of de symbolen in het wapen wel volgens de richtlijnen zijn gebruikt. Volgens gemeentewoordvoerder C. Melisse is het antwoord van de Hoge Raad van Adel een kwestie van een paar weken. Het is overigens al het tweede ontwerp in Halderberge. Het eerste werd oktober vorig jaar door de stuurgroep afgekeurd.

De nieuwe gemeente Zevenbergen denkt ook hard na over een gemeentewapen. Maar hier speelt ook de keuze voor een nieuwe gemeentenaam een rol. Binnenkort wordt daar een besluit over genomen. Moerdijk wordt het meest genoemd als nieuwe gemeentenaam.

Voor de ambtsketen is een voor-

lopige oplossing gevonden. Uit maar liefst vijf kettingen, is die van Willemstad gekozen, omdat in het Mauritshuis in Willemstad vergaderd wordt. Maar wat doet burgemeester H. den Duijn als hij een officiële bijeenkomst in bijvoorbeeld Klundert moet bijwonen? „Daar hebben we nog niet over nagedacht. Dat is ook nog niet gebeurd, maar ik denk niet dat hij zonder een ambtsketen zal gaan,” zegt een woordvoerder.

Roosendaal, waar Wouw aan werd toegevoegd, krijgt alleen een kroontje boven het huidige wapen. Maar ook dat kroontje moet nog ontworpen worden, vervolgens door de gemeenteraad worden goedgekeurd en dan voor advies naar de Hoge Raad van Adel. Burgemeester M. Marijnen is als dat rond is, zijn ambtsketen dus ook een tijdje kwijt.

Woensdrecht maakt helemaal

geen probleem van gemeentewapens, -wapens en ambtsketens. De nieuwe gemeente blijft naar verwachting ook na het huwelijk met Huijbergen, Putte en Ossendrecht, Woensdrecht heten. Voorlopig wordt ook het wapen en de ambtsketen van die gemeente gebruikt. „We bekijken later nog wel of dat wordt aangepast,” zegt woordvoerder J. Prop. In Bergen op Zoom wordt het bestaande wapen gebruikt als het om de hele nieuwe gemeente gaat. Halsteren behoudt het oude gemeentewapen als dorpswapen. Burgemeester A. van den Berg draagt de haar vertrouwde ambtsketen van Bergen op Zoom. Steenbergen ging op 1 januari samenwerken met Dinteloord en Nieuw-Vossemeer. De Hoge Raad van Adel vond het oude wapen van Steenbergen geschikt als nieuw gemeentewapen. Dat

houdt in dat Nieuw-Vossemeer en Dinteloord hun oude wapen als dorpswapen kunnen behouden.

„Als je een nieuw wapen gaat ontwerpen, vervallen alle oude wapens en verdwijnt daarmee ook de herinnering aan het dorp,” zegt burgemeester J. van Wijk.

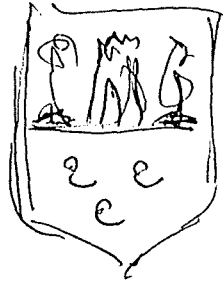
Hij draagt bij officiële gelegenheden de ambtsketen van Steenbergen, maar eigenlijk had hij liever een nieuwe keten gehad. „De gemeente Harlingen heeft dat gedaan. Je zou de mooiste van de drie kettingen kunnen nemen. Dan het wapen van Steenbergen in het midden hangen, die van Dinteloord aan de ene kant en van Nieuw-Vossemeer aan de andere kant. Ik kan natuurlijk wel leuke dingen bedenken, maar het kost allemaal geld,” aldus Van Wijk.

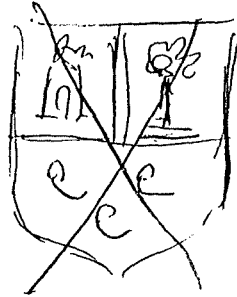
• Burgemeester Osterloh in tijd dat hij burgemeester Hoeven was. Met ambtsketen

FOTO DE STEM/BEN STI

voorstel Hoge Raad van Adel

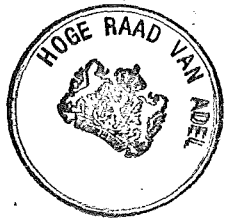

laatste voorstel O.S.
28-5-'97

(woudt over het)

Uw. Melisse heeft op 2
juni het meeschied dat de
O.S. akkoord gaat met
laatste voorstel O.S. ;
geen nu een request indienen

Brak
Nieuw

Ontwerp van tafel geveegd

15-05-1947

Van onze verslaggever
OUDENBOSCH - Burge-
meester A. Osterloh was
er persoonlijk voor afge-
reisd naar de Hoge Raad
van Adel in Den Haag.
Deze instantie bekijkt of
ontwerpen van gemeente-
wapens heraldisch verant-
woord zijn. Het Halder-
bergse ontwerp kreeg
goedkeuring in Den Haag,
maar werd gisteren door
vrijwel alle Halderbergse
fracties neergesabeld.

En dus moet er maar weer een
nieuw ontwerp komen. Even
dacht Osterloh het definitieve
ontwerp van het gemeentewapen
in handen te hebben. Het schild
toont drie eenden in het groen,
met in het midden een rode
burcht en in het onderste groene
deel drie maliën in het zilver. De
Hoge Raad was akkoord gegaan
en dus zou het wapen koninklij-
ke goedkeuring krijgen en in het
heraldisch boek worden opgeno-
men. Daarmee rekende Osterloh
toch buiten de waard.

Bedenkingen

Tijdens de commissievergade-
ring van gisteravond hadden alle
fracties hadden hun bedenkin-
gen bij het ontwerp. CDA'er J.
van Leeuwen heeft liever geen
wapen dan een slecht wapen. W.
van Overveld van ONS herkende
bitter weinig van de voormalige
gemeente Oudenbosch en had
geen boodschap aan koninklijke
erkenning.

Ook A. Krijnen van Gemeen-
schapsbelangen vond dat de
wens van de gemeente zwaarder
moet tillen dan het advies van de
Hoge Raad. „Het wapen moet
misschien wel vijftig jaar mee,
dan komt het niet op een dag”,
concludeerde Krijnen.

Logo

De andere fractievertegenwoor-
digers hadden nog liever een
logo dan een gemeentewapen
waar niet iedereen het over eens
kan worden. Een logo? Nooit,
dacht Osterloh hardop. Dan nog
liever terug naar af. Hij stelde
voor om zich samen met de frac-
tievoorzitters over een nieuw
ontwerp te buigen, waar ieder-
een zich in kan vinden.

En om later gesteggel over de ge-
meentevlag (die overigens geen
koninklijke goedkeuring be-
hoeft) te voorkomen, zou hij dat
ontwerp meteen maar mee wil-
len nemen. Die gedachte kreeg
bijval.

Gemeentewapen Halderberge 'voldoet aan alle vereisten' 1997

Oudenbosch – Het gemeentewapen van Halderberge is klaar. Het ontwerp dat nu aan de politiek wordt voorgelegd is niet het eerste dat de Hoge Raad van Adel naar Oudenbosch stuurde. Eerdere ontwerpen werden echter steeds afgekeurd. Nu ligt er een wapen dat aan alle vereisten voldoet. Het heeft kenmerken van de drie voormalige gemeentewapens, terwijl het tegelijk een geheel nieuw wapen is. De omschrijving luidt: 'Het wapen bestaat uit een schild met een zilveren achtergrond. In het bovenste deel staan naast elkaar drie eenden in het groen, in het midden een geopende burcht (...) en de schildvoet is in groen met daarin die maliën in zilver. Het schild is gedekt met een gouden kroon.' Ook de gemeentevlag is in ontwerp klaar. De Hoge Raad van Adel doet het dundoek vergezeld gaan van de volgende omschrijving: 'Een broeking van drie banen, wit met rode burcht, groen met witte malie en wit met rode eend. En een vlucht van drie banen in rood, wit en rood.' De gemeenteraad velt op 29 mei haar oordeel.

Halderberge negeert Hoge Raad van Adel

De Stem, 15 mei 1997

Van onze correspondent

Halderberge – Het nieuwe gemeentewapen met *wiebertjes*, het *schaamrood* van Jan van Glymes, zwevende *eendjes*, zoute *dropjes* en zonder de *boompjes* van Oudenbosch, zal nooit afgedrukt worden.

Zelfs een reisje naar Den Haag waar de Hoge Raad van Adel -het adviesorgaan van de Kroonhuist, heeft er niet aan geholpen. De Halderbergse commissieleden hadden gisteravond nauwelijks een goed woord over voor het ontwerp.

De Halderbergse heraldiek zal van Halderberge zelf moeten komen. Op voorstel van burgemeester A. Osterloh komen de fractievoorzitters op zeer korte termijn bij elkaar om zelf iets uit te denken. Ook de nieuwe gemeentevlag zal voorlopig nog niet wapperen, deze wordt door de Halderbergse politiek zelf nog ingekleurd.

Het wapen van de gemeente Halderberge bestaat uit een schild met een zilveren achtergrond. In het bovenste gedeelte van het schild staan naast elkaar drie eenden in het groen, in het midden een geopende burcht met op

• Burgemeester A. Osterloh ...rond de tafel...

FOTO DE STEM/BEN STEFFEN

getrokken valhek in rood en de schildvoet is in groen met daarin drie maliën in zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van

drie parels en twee parels. Dit wordt het dus niet.

P. van Roemburg (WOS) heeft de eenden liever op het gras, terwijl W. van Overveld (ONS) de drie typisch Oudenbossche boompjes mist. „Hebben wij nog wel iets in te brengen tegen deze moderne pr-club van adellijke lieden,” meldt hij.

G. van der Heijde springt hem bij: „Vlees noch vis.” De wiebertjes (maliën) ziet J. van Leeuwen (CDA) bepaald niet zitten. „Die club van adel mist nogal wat creativiteit. Het kan wat onze fractie betreft de schoonheidsprijs niet wegdragen. Van het oude gemeentewapen van Oudenbosch zie ik niets terug.”

VVD'er W. Souljé is niet weg van de kleuren die volgens hem totaal niet stroken met die van de vorige gemeenten. De burcht verwijst dan wel naar het Markiezaat van Bergen op Zoom, maar het Jan van Glymes-rood is hem wat al te gortig.

Osterloh: „Het wapen is indertijd gemandateerd aan de toenmalige burgemeester van Oudenbosch en de beoogd secretaris. Tot tweemaal toe is hun ontwerp door de Hoge Raad van de Adel op heraldische gronden afgewezen. Toen

zijn we zelf maar afgereisd naar Den Haag en is er dit uitgelegd. We kunnen niet om de mensen heen omdat we van henzelf afhankelijk zijn voor goedkeuring van de Kroon. Ik geef toe dat het typisch Oudenbosch oordeel breekt. Het is niet anders.”

„Dan maar niet in het heraldische boek,” roept W. van Overveld.

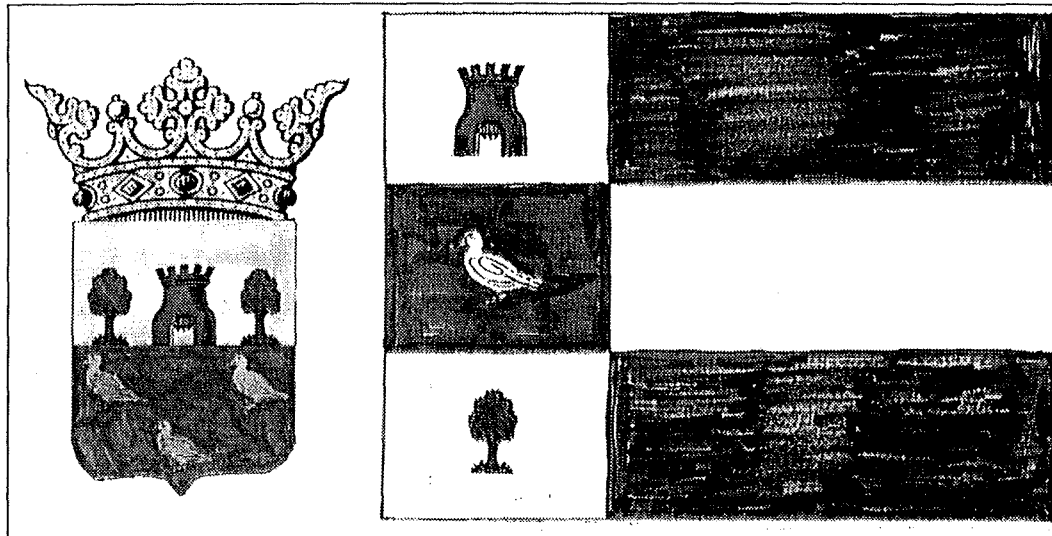
„Deze Raad van de Adel is maar een adviesorgaan. We kunnen het ook zelf beslissen.” V. Kessels (Hoeven 2000) ziet de burgemeester maar als boodschapper dat niet al te best inkopen gedaan heeft. Sommigen wensen ook maar een logo en géén wapen. Nog liever niks dan dit vindt J. van Leeuwen. Wel een wapen maar het zelf maken denkt de Krijnen (Gemeenschapsbelangen) hardop.

Osterloh: „Het college heeft het sterk aan een eigen gemeentewapen, daarvoor hebben we koninklijke goedkeuring nodig. De vlag is een wat gemakkelijker verhaalde, om met elkaar rond de tafel te gaan zitten. Zelfs met het ontwerp dat eerder is afgewezen kunnen we wellicht nog in overleg doen.”

'Definitieve' versie nieuw gemeentewapen

Van onze verslaggever
OUDENBOSCH - Definitief is een relatief begrip. Zeker wanneer het om een ontwerp gaat voor een gemeentewapen. Maar nu lijkt het er daadwerkelijk toch van te komen. Halderberge heeft een nieuw gemeentewapen. Het laatste ontwerp kan de tevredenheid wegdragen van de fractievoorzitters van de gemeente en de secretaris van de Hoge Raad van Adel. Definitiever kan haast niet.

Al eerder was gedacht dat het nieuwe gemeentewapen van Halderberge een feit was. Burgemeester A. Osterloh was met een, in zijn ogen, goed ontwerp naar de Hoge Raad van Adel gestapt om goedkeuring voor het wapen te krijgen. Immers, dit orgaan adviseert aan de Kroon of gemeentewapens heraldisch verantwoord zijn. Na enkele aanpassingen ging de hoge raad akkoord. Eenmaal terug in Halderberge bleken enkele fracties toch behoorlijk wat moeite met het ontwerp te hebben. Osterloh besloot om na de reguliere commissievergadering de koppen bij elkaar te steken om de boompjes, de eendjes de burcht en de kleuren te herschakelen.

— De gemeenteraad van Halderberge heeft morgenavond het laatste woord, maar het lijkt er erg veel op dat dit de ontwerpen zijn van het nieuwe gemeentewapen en de gemeentevlag.

En zoals nu blijkt, niet zonder resultaat. De definitieve versie van het definitieve ontwerp van het definitieve gemeentewapen klinkt als volgt: 'Het wapen van de gemeente Halderberge bestaat uit een schild, horizontaal verdeeld in twee helften. In het bovenste gedeelte staat op de scheidingslijn een rode burcht met aan iedere zijde een groene

boom tegen een zilveren achtergrond. Het onderste gedeelte is in groen met daarin drie eenden in het zilver. Boven het schild komt een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.' Ook het ontwerp van de nieuwe gemeentevlag is aan de secretaris van de Hoge Raad van de Adel voorgelegd en goed bevonden. De omschrijving 'een broe-

king van drie banen, wit met een rode burcht, groen met een witte eend en wit met een groene boom en een vlucht van drie banen, groen, wit en groen', kan tevens de fractievoorzitters charmeren. Een definitief oordeel over zowel gemeentewapen als vlag spreekt de gemeenteraad morgenavond uit.

Brab. Nieuws 28-05-1997

Wapen en vlag van de gemeente HALDERBERGE

De nieuwe gemeente Halderberge kwam tot stand per 1 januari 1997 door samenvoeging van de gemeenten Hoeven, Oudenbosch en Oud en Nieuw Gastel. Het gehele gebied behoorde tot 1795 tot het Oostkwartier van het Markiezaat van Bergen op Zoom. Iedere gemeente voerde een wapen en vlag.¹

Reeds in de voorbereidende fase van de herindeling was gekozen voor een nieuwe naam voor de gemeente, namelijk Halderberge. De schrijfwijze doet enigszins antiek aan en is ontleend aan het toponiem De Halderberg, een heuvel waarop in het laatste kwart van de dertiende eeuw een kapel (de latere parochiekerk van Hoeven) werd gesticht. De naam sloeg tevens op het bezittingencomplex van de abdij van Sint Bernard aan de Schelde, dat grosso modo Hoeven en Oudenbosch omvatte, met daaraan verbonden kerkelijke rechten onder Gastel en omgeving.

het gemeentewapen

In haar rapport van maart 1996 merkte de Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde op dat het wapen van Oudenbosch zou kunnen voortbestaan als wapen van de nieuwe gemeente, mede gelet op de centrale plaats die dit dorp tot 1795 als zetel van drossaard en rentmeester van het Oostkwartier van het Markiezaat had ingenomen. Dit wapen was in juni 1986 verbeterd, mede aan de hand van oudere gegevens die aantonen dat de wapenkleuren voor 1817 sinopel (groen) en zilver geweest waren.² Al spoedig bleek dat de suggestie voor de toenmalige lokale bestuurders niet aanvaardbaar was.

In augustus 1996 benaderde de stuurgroep 'Halderberge i.o.' de Hoge Raad van Adel inzake het ontwerp van een wapen voor de toekomstige gemeente. De Raad gaf als antwoord dat één of meer burchten voorkomen in twee van de wapens van de drie toenmalige gemeenten, de drie maliën uit het wapen van het geslacht Van Glymes eveneens tweemaal en drie vogels en drie bomen één maal. De beide wapenfiguren die tweemaal voorkomen zijn het meest kenmerkend voor het gebied van Halderberge als geheel en zouden ook goed worden gecombineerd kunnen worden tot een nieuw wapen. Hieraan zou, met verwijziging naar de gemeentenaam, als nieuw element een berg kunnen worden toegevoegd. Een en ander resulteerde in een schetstekening die een burcht voorstelt, geplaatst op een berg, waarop de drie maliën zijn aangebracht. Als schilddekking werd voorgesteld een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.³

De interlokale stuurgroep gaf echter de voorkeur aan een in kwartieren verdeeld wapen, in elk waarvan een figuur uit één van de drie voormalige gemeentewapens. Het product (ontwerp nr. 2) was een schetsontwerp waarin drie van de vier kwartieren een kleur weergaf en het vierde van metaal was. Bovendien waren in dit ontwerp de eendjes uit het wapen van Oud en Nieuw Gastel in strijd met de heraldische regels van kleur op kleur afgebeeld, evenals overigens in het toen nog gevoerde gemeentewapen het geval was.

De Hoge Raad van Adel maakte een nieuw ontwerp (nr. 3) waarin het aantal kleuren was gereduceerd tot twee: het eerste en vierde kwartier zouden groen en het tweede en derde zilver worden. De wapenfiguren daarin zouden zilver respectievelijk groen zijn. De Raad merkte nog op dat de kwartieren II en IV samen het wapen van Oudenbosch zouden gaan vormen, 'maar dit is zeker geen bezwaar'.⁴

Dat was er echter wel; het inmiddels gevormde nieuwe gemeentebestuur deelde in februari 1997 aan de HRvA mede, het eens te zijn met de aangedragen argumenten om tot een 'rustiger' wapen te komen, maar inplaats van de kleur groen liever de kleur 'lazuur' te zien, omdat deze zou voorkomen in het wapen van het Markiezaat van Bergen op Zoom. Bovendien gaven Burgemeester en Wethouders de voorkeur aan een in drieën verdeeld wapen. Ontwerp nr. 4 vertoonde dus een wapen dat doorsneden was, boven gedeeld: I in 'lazuur' een burcht van zilver; II in zilver drie eenden van lazuur en beneden: in 'lazuur' drie maliën van zilver. De HRvA antwoordde dat een wapen met twee aansluitende velden (3/4) van azuur en één van zilver (1/4) de indruk zou wekken dat het voor driekwart een aparte eenheid (van azuur) zou vormen en voor een kwart een andere (van zilver). Behalve strijd met de heraldische normen zag het college historische bezwaren, want het wapen van het Markiezaat is dat van Bergen op Zoom zelf. Het door meerdere dorpen in het gebied gevoerde wapen is ontleend aan dat van het geslacht Van Glymes, waarin o.a. drie maliën van zilver op een groen veld voorkomen.⁵ Waar de gemeente de kleur azuur (blauw) vandaan haalde, was ook de HRvA

niet duidelijk.⁶

Een dienstreis naar Den Haag van een commissie-ad-hoc uit het gemeentebestuur leverde een nieuw ontwerp op (nr. 5) dat door de secretaris van de Hoge Raad van Adel was samengesteld en aan alle wensen scheen te voldoen. Het ontwerp werd echter 'gekraakt' in een vergadering van een permanente raadscommissie; alle fracties die in de gemeenteraad vertegenwoordigd waren, spraken zich ertegen uit. Krantenberichten hadden het smalend over 'drie eenden in het groen ... in het midden een geopende burcht met opgetrokken valhek in rood' in het bovenste gedeelte en een 'schildvoet' (lees een onderhelft) 'in groen met drie maliën van zilver.' Ludieker was de omschrijving dat het hier zou gaan over een wapen 'met wiebertjes, het schaamrood van Jan van Glymes, zwevende eendjes [en] zoute dropjes'. Met name de raadsleden uit Oudenbosch misten de bomen die in hun oude gemeentewapen zo duidelijk naar de naam van hun dorp hadden verwezen.⁷

De commissie ABZ/EZM bereikte in onderling overleg overeenstemming over een nieuw ontwerp (nr. 6), waarin de boompjes wel voorkomen, hetgeen door de secretaris van de Hoge Raad van Adel aanvaardbaar werd geacht en waarvan door besluit van 29 mei 1997 door de gemeenteraad aan de Kroon verlening werd verzocht. Tijdens en na afloop van deze vergadering was er echter (nog oubollige) kritiek. Zo meende een 'CDA-voorzvrouw' dat hetgeen er aan symbolen in het wapen en de vlag was verwerkt een wat 'tuttig, huisje-boompje-beestje-gehalte' had.⁸

Het gemeentewapen werd uiteindelijk verleend bij Koninklijk Besluit van 8 september 1997 no. 97.002741 en daarin omschreven als: "Doorsneden; I in zilver een burcht van keel, staande op de doorsnijdingslijn, tussen twee geplante bomen van sinopel; II in sinopel drie eenden van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels."

de gemeentevlag

Van een vlag voor de nieuwe gemeente is eerst op 23 mei 1997 in het desbetreffende raadsvoorstel sprake. Ook hiervoor leverde de secretaris van de HRvA het ontwerp. De gemeenteraad besloot op 29 mei conform. In het besluit is de vlag omschreven als: "een broeking van drie banen, wit met een rode burcht, groen met een witte eend en wit met een groene boom en een vlucht van drie banen, groen, wit en groen." De hoogte van de banen is niet omschreven, terwijl ook de verhouding van de figuren ten opzichte van de hoogte van de vlag daarin niet wordt vermeld.

geen dorpswapens- en vlaggen

In haar rapport van maart 1997 deed de NCWV voorstellen, om de toenmalige gemeentewapens -waar nodig gecorrigeerd- als dorpswapens vast te stellen.⁹ Tijdens de besprekingen rond het gemeentewapen van Halderberge kwamen deze suggesties, voor zover bekend, niet aan de orde.

(WvH).

1. W.A. van Ham, 'De symbolen van de gemeenten in het Markiezaat van Bergen op Zoom' De Ghulden Roos 31 (1971) 59-61; idem, Wapens en vlaggen van Noord-Brabant, 176 en 180, 197 en 201, wapenafb. op 160 en 162.
2. Koninklijk Besluit van 27 juni 1986, nr.6. W.A. van Ham, 'De herziening van het gemeentewapen van Oudenbosch' in: Nederlandsche Leeuw 103 (1986) kol. 445-447.
3. Brief HRvA aan burgemeester en wethouders van Hoeven, 9 okt. 1996.
4. Brief van de stuurgroep aan de HRvA, 6 dec. en brief van de HRvA, 20 dec. 1996.
5. Dit gold tot 1 januari 1997. De meeste gemeenten die het wapen voerden (Fijnaart, Standdaarbuiten en Wouw) of waarvan het Glymeswapen deel uitmaakte (Halsteren, Ossendrecht, Willemstad en Woensdrecht) zijn op die datum opgeheven.

6. Brief van het gemeentebestuur aan de HRvA, 18 febr. en antwoord van de HRvA, 14 mrt. 1997. Meergemelde woordvoerder van de gemeente deelde ondergetekende telefonisch mede, in de plaatselijke archieven talrijke, eeuwenoude bewijzen voor blauw als wapenkleur van het Markiezaat te hebben aangetroffen. Niet werd gereageerd op de mededeling dat toch het merkwaardig is, dat ondergetekende gedurende meer dan dertig jaar werkzaamheden, onderzoek en studie in de archieven van het Markiezaat geen enkele aanwijzing heeft gevonden voor blauw als wapenkleur van dat gebied.
7. Brabants Nieuwsblad en Dagblad De Stem van 15 mei 1997.
8. Dagblad De Stem van 31 mei 1997.
9. NCWV, Rapport-1996, 24-25 (Hoeven), 32 (Oudenbosch) en 33-34 (Oud en Nieuw Gastel).

Halderberge: huisje, boompje, beestje in wapen en vlag

De gemeente Halderberge is gevormd per 1 januari 1997 door samenvoeging van de gemeenten Hoeven, Oudenbosch en Oud & Nieuw Gastel. Elke gemeente voerde een wapen en vlag.¹

De totstandkoming van het nieuwe wapen had heel wat voeten in aarde. Een oorspronkelijk ontwerp van de Hoge Raad van Adel werd afgewezen omdat alle voormalige gemeenten zich in het nieuwe wapen vertegenwoordigd wensten te zien. Verschillende alternatieven werden opgeworpen en weer terzijde gelegd. In de uiteindelijk aanvaarde versie zijn de burcht uit het wapen van Hoeven, twee bomen uit het wapen van Oudenbosch en de drie vogels (nu eenden!) uit het wapen van Oud en Nieuw Gastel opgenomen.² De compositie lijkt hierdoor toch weer sterk op het wapen van de laatste gemeente...

Het nieuwe gemeentewapen werd verleend bij Koninklijk Besluit van 8 september 1997 no. 97.002741 en daarin omschreven als: *Doorsneden; I in zilver een burcht van keel, staande op de doorsnijdingslijn, tussen twee geplante bomen van sinopel; II in sinopel drie eenden van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.*

Aanzienlijk minder moeite had men met de vlag. Het ontwerp werd door de Hoge Raad van Adel ingediend. De drie symbolen uit het wapen zijn in enkelvoud aan de broekzijde geplaatst. De gemeenteraad van Halderberge omschreef de vlag bij zijn besluit van 29 mei 1997 als: *een broeking van drie banen, wit met een rode burcht, groen met een witte eend en wit met een groene boom en een vlucht van drie banen, groen, wit en groen.*

De hoogte van de banen is in het raadsbesluit niet omschreven, terwijl de verhouding van de figuren ten opzichte van de hoogte van de vlag daarin niet wordt vermeld. In de praktijk schijnen er problemen te bestaan over de juiste uitvoering van de vlag die nog niet zijn opgelost.³

De vlag lijkt evenals het wapen op die van zijn voorganger van Oud & Nieuw Gastel. Misschien had de 'CDA-voorzitter' uit de gemeenteraad gelijk die vond dat hetgeen er aan symbolen in het wapen en de vlag was verwerkt een wat 'tuttig, huisje-boompje-beestje-gehalte' heeft.⁴

---

¹ W.A. van Ham, 'De symbolen van de gemeenten in het Markiezaat van Bergen op Zoom', *De Ghulden Roos* 31 (1971) 59-61; idem, *Wapens en vlaggen van Noord-Brabant*, 176 en 180, 197 en 201, wapen-afb. op 160 en 162.

² W.A. van Ham, 'Wapen en vlag van de nieuwe gemeente Halderberge', *Van Schild en Vaan V* (1998) nr. 1, 6-9.

³ Jan Melssen, 'Foute vlag Halderberge', *Van Schild en Vaan VI* (1999) nr. 3, 40.

⁴ *Dagblad De Stem* van 31 mei 1997

Nieuw wapen Halderberge goedgekeurd

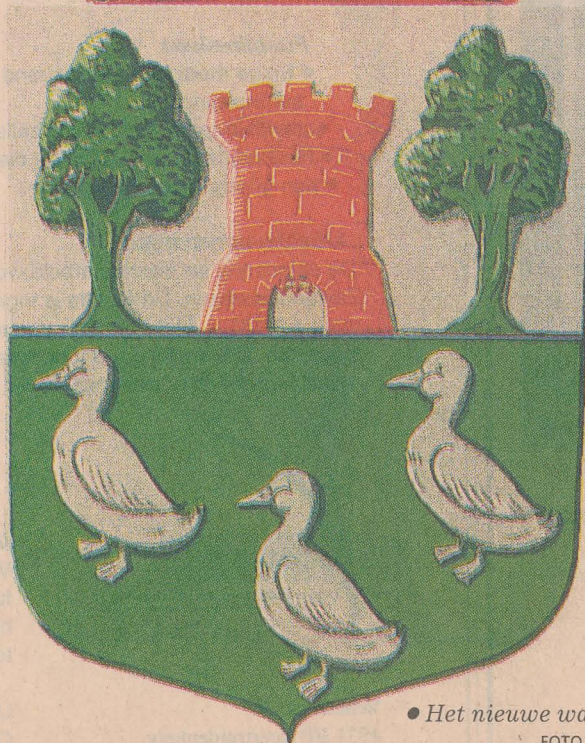
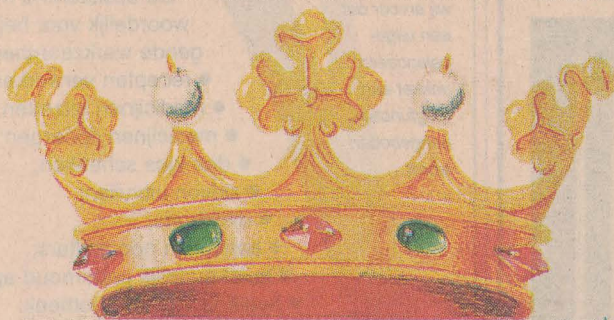
Van onze verslaggever

Oudenbosch - De Hoge Raad van Adel heeft het nieuwe wapen voor de gemeente Halderberge goedgekeurd. Het wapen is daarna bij koninklijk besluit aan de gemeente verleend.

Dat betekent dat het voortaan door de gemeente mag worden gevoerd als kenteken.

Het wapen heeft kenmerken van de drie oude wapens in zich, zoals de burcht van Hoeven, de eenden van Oud en Nieuw Gastel en de bomen en de kroon uit het wapen van Oudenbosch. De maliën uit het oude Oudenbosche wapen zijn verdwenen. In eerdere ontwerpen stonden ze nog.

Volgende week wordt de nieuwe gemeentegids huis-aan-huis verspreid in een oplage van 14.750 exemplaren. Donderdag werd de gids aan de raadsleden gepresenteerd. Die ontdekten direct enkele fouten. Ook de plattegrond van de nieuwe gemeente is klaar. Die wordt met de gemeentegids verspreid.

• Het nieuwe wapen

FOTO HERTMAN

De Stem zaterdag 1 nov. 1997